

SvenskFiskland

Historien om Göran i synnerhet men
också gösen i allmänhet

Linda Båskman
Examensarbete
Yrkehögskolan Novia
Formgivning 2012

SvenskFiskland

Tryck: Uniprint

Tryckta exemplar: 3

Papper: Munken Pure 100 g

Typsnitt: Garamond, Prestige Elite Std

Layout: Linda Båskman

Layoutprogram: CorelDRAW X4

Hej! Det handlar om hur det gick till.
Det gick helt fritt. Sen kom en
måttare. "Vejlinsen brakar". Sen kom
gäddan och bet spigg. Spiggen är halv

Bild 1 En sjukjournal från Västankvarn, Ingå

Abstrakt

EXAMENSARBETE YRKESHÖGSKOLA

Författare: Linda Båskman

Utbildningsprogram och ort: Formgivning Åbo

Inriktning: Textil inredning

Handledare: Maria Käld

Titel: SvenskFiskland

Datum: 4.5.2012 Sidantal:138 Bilagor: 1

Sammanfattning

SvenskFiskland handlar om fiskarna i Östersjön. Miljön är belastad. Djur och natur mår inte bra.

Vi överkonsumerar och tar inte vara på det vi har, utan slänger och köper nytt. Vi vill ha saker från andra sidan jordklotet i stället för att använda mer lokala produkter. Vi vill inte betala det pris för tröjan som den egentligen skulle kosta om alla hade skäliga löner.

Jag bjöd in en mängd olika människor runt om Svenskfinland. De skulle delta i ett handarbetsprojekt, knåpa ihop en fisk med valfri handarbetsmetod. Fisken bor i Östersjön och mår dåligt. Deltagarna skulle berätta lite om fisken och använda sig av återanvänt material.

Jag samlade in och sammanställde alla fiskar till ett textilt Östersjöhav.

Tanken är att utställningen skall turnera runt om i Svenskfinland så att alla kan se den. Till utställningen finns det broschyrer där alla deltagare och deras fiskar med krämpor finns representerade.

Målet med projektet är att få människor mer medvetna om sina handlingar och dess effekter.

Språk: Svenska Nyckelord: Miljö, Djur, Hantverk, Gemenskap, Östersjön, Textil

Abstract

BACHELOR'S THESIS

Author: Linda Båskman
Degree: Programme in Design
Specialization: Textile Design
Supervisors: Maria Kåld

Title: SvenskFiskland

Date: 4.5.2012 Number of pages: 138 Appendices: 1

Summary

SwedishFishCountry is all about the fish of the Baltic Sea. The environment is suffering. Animals and nature are not feeling well.

We consume too much over the world. Do not keep what we have but throw away and buy new. We want things from across the globe instead of using more local products. We do not want to pay the price for the shirt it really would cost if everyone would get fair wages.

I invited a variety of people around the Swedish Finland to participate in a craft project. They would put together a fish with any handcraft. The fish lives in the Baltic Sea and feels bad. The participants would tell the story of the fish and the use of recycled materials.

I collected and compiled all the fish to a textile Baltic Sea.

The idea is that the exhibition will be touring around the Swedish Finland so that everyone can see it. For the exhibition, there are brochures in which all participants and their fish with ailments are represented.

Sponsor a fish by supporting a fund that works to make the environment better in the Baltic Sea. The goal is to make people more aware of their actions and the effects of their actions.

I want to inspire others to do a similar project, about something that feels important to them.

Language: Swedish

Keywords: Environment, Fish, Crafts, Community, Baltic Sea, Textile

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	1
2 Hur tänker jag	6
3 Projekttidé	9
4 Östersjön.....	13
4.1 Hur räddar jag Östersjön genom att minska på textilkonsumtionen.....	13
4.2 Varför är Östersjön så känslig?	14
5 Textilbranschen.....	15
5.1 Vem är det som betalar för textilen.....	15
5.2 Vad händer när en så stor sjö försvinner.....	16
5.3 Diktatorns barn.....	19
5.4 Vad har det här med Östersjön att göra.....	21
6 Projektet.....	32
6.1 Vilka vill jag att skall delta.....	25
6.2 Vilka vill jag att ska se.....	25
6.3 Hur når jag ut?.....	29
7 Inbjudan, anvisningar och väntan.....	31
7.1 Inbjudan och anvisning.....	31
7.2 I väntans tider.....	39
7.3 Det nappar.....	40
8 Mina tankar om mina fiskar.....	41
9 Andras fiskar.....	42
10 Det filosofiska ihoplägget.....	105
11 Det praktiska ihoplägget.....	107
12 Det praktiska upphänget.....	125
13 Återanvänt.....	127
14 Så här kommer projektet SvenskFiskland att fungera.....	129
15 Feedback från deltagarna.....	132
Källförteckning.....	135
Bildförteckning.....	136
Bilagor	

1 Inledning

SvenskFiskland är ett projekt som har mognat fram under nästan ett år. Mer och mer har jag blivit övertygad om att projektet är viktigt. Idén kom på en kafferast med Ina Nylund våren 2011. Under vårt sedvanliga kaffeintag satt vi och slöskissade på ett papper som låg skräpandes på bordet. Det blev två fiskar. Vi fantiserade ihop vad våra fiskar hade för bekymmer, den ena var paljettklädd och blind, den andra led av tarmcancer. Hur har det blivit så? Det här ville vi jobba vidare med. Det kändes viktigt.

Jag ville göra ett examensarbete om någonting som kändes meningsfullt och viktigt. Som jag också kan jobba vidare med efter jag har tagit examen.

Jag ville inte planera någon traditionell kollektion med mönster. Eller planera en fiktiv inredning som skulle kräva nya resurser om det skulle tillverkas, såsom många examinator gör.

Jag är en miljömedveten medborgare och ser det som mitt ansvar att som utbildad textilformgivare minska på textilkonsumtionen. Konsumtionen i dagens samhälle är under all kritik om man ser det ur en hållbar natur- och miljösynvinkel. Ur en ekonomisk synvinkel hejas det friskt på att man skall konsumera mera.

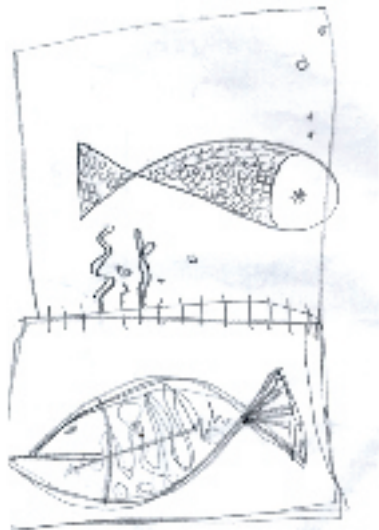
Jag har kombinerat några saker jag tycker om och bryr mig om. Miljö, handarbete och social gemenskap. Förr i tiden, för hundra år sedan, umgicks man med en stickning eller spinndosa i famnen. Då gick man till ”byss” med sticksömmen i handväskan. På vinterhalvåret var det handarbete man sysselsatte sig med i stugorna. Man reparerade nät, spann garn och tillverkade redskap. När alla generationer umgicks tillsammans så gick kunskaperna och erfarenheterna vidare till nästa generation. Nu glöms ovärderliga husmorstips och handarbetsmetoder bort.

Ett exempel på gemenskap och handarbete är Korsnäströjan, den stickades under ledning av kunniga mästare, som var kvinnor. Ofta stickades tröjan av tre kvinnor samtidigt! (korsnäs.hembygd.fi)

SvenskFiskland handlar inte bara om de sjuka fiskarna i Östersjön, det handlar också om att få människor att fundera på sina val. Gör människor sina val efter "alla andras val" eller är det ett aktivt val?

Att tänka på Göran, vem är han? Är han en bara en gös eller är han någonting mer? Det är en filosofisk tanke som man kan utveckla till att fundera på hur Göran har det i Östersjön. Istället för att tänka att han bara är en anonym gös.

Gemenskapen SvenskFiskland är också ett sätt att göra saker tillsammans, saker som känns

viktigt. Man borde göra mer saker tillsammans. Med dagens teknologi är det lätt att göra sig isolerad. Att söka kontakt bland okända människor ses nästan som lite konstigt. Så borde det inte vara. Människor är sociala varelser och mår bra av att vistas med andra. Människan behöver också känna sig betydelsefull. Därför behövs gemenskap, och den kan uppnås t.ex. via ett sådant här projekt.

Bild 2 Slöskissen

Svensk Fiskland 52

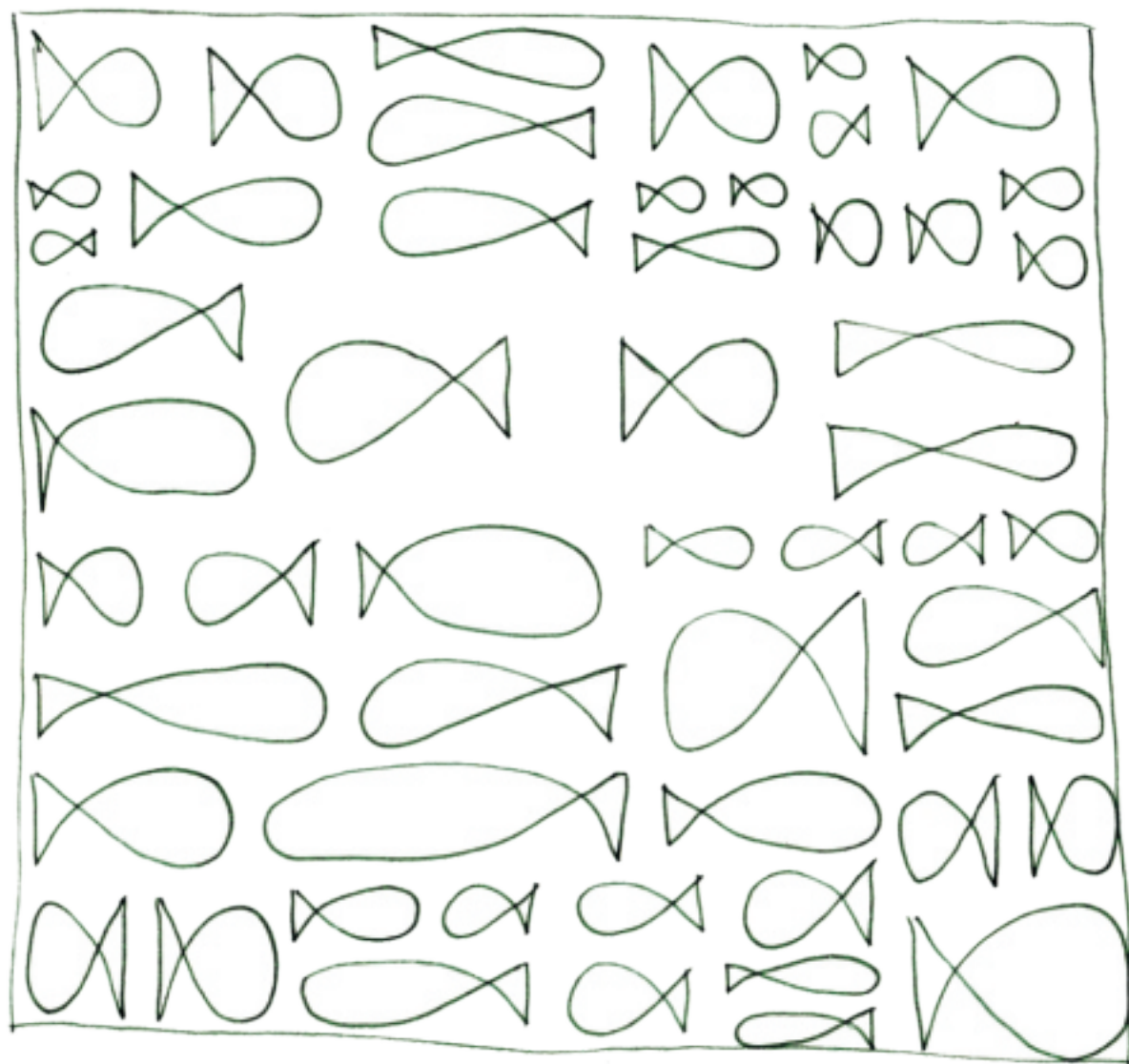

Bild 3 En idé om hur SvenskFiskland kunde se ut

2 Hur tänker jag

Jag är snart färdigutbildad formgivare inom textil. På något vis leder det vidare till att tillverka nya och mer textilier. Oftast tänker vi så, det är enklare att köpa nytt. Inom industrin är det också billigare att använda nytt material, istället för återanvändning.

Men jag vill inte tillverka mer textil. Hela världen är täckt av textil. Det behövs inte mer. Vi måste ta tillvara på det vi har och visa mer respekt för textilen, tillverkaren, råvaruproducenten, människan och naturen med tillhörande jordklot.

Textil är en slit och slängvara. De flesta orkar inte tänka på hur mycket resurser det krävs för att tillverka ett tyg eller ett plagg. Oftast är priset man betalar i butiken inte i fas med vad resurserna skulle kräva om lönerna var skäliga osv.

Bild 4 Skiss på hur det kan se ut på utställningen

vinnare och förlorare

"1. Ni engelsmän köper bomull på fälten, plockad av indisk arbetskraft för sju cent om dagen, genom ett frivilligt monopol.

2. Bomullen skeppas på engelsk köl, en treveckorsresa över Indiska Oceanen, ner längs röda havet, över Medelhavet, genom Gibraltar, över Biscayabukten och Atlanten till London. Ett hundra procents vinst på denna frakt ses som liten.

3. Bomullen förvandlas till tyg i Lancashire. Ni betalar shillinglöner istället för indiska pennies till era arbetare. Den engelska arbetaren har inte bara fördelen av bättre löner, stålföretagen i England får vinsten av att bygga fabrikerna och maskinerna. Löner, vinster, allt detta spenderas i England.

4. Den färdiga produkten skickas tillbaka till Indien för europeiska fraktpriser, återigen på brittiska fartyg. Kaptenerna, befälen, sjömännen på dessa fartyg, vilkas löner måste betalas, är engelsmän. De enda indier som tjänar på det är några få matroser som gör grovgörat på fartygen för några få cent om dagen.

5. Tyget säljs slutligen tillbaka till de indiska kungar och godsägare som fått pengarna att köpa detta exklusiva tyg från de fattiga indiska bönder som jobbade för sju cent om dagen."

Citat av Mahatma Gandhi
(Ander 2010, s. 132)

3 Projektidé

Ina och jag hade ett litet möte där vi lade upp ramarna för hur SvenskFiskland skulle kunna komma att bli.

Vi tänkte genomföra projektet. Det visade sig att ingen av oss hade tid just då.

Jag funderade på om det skulle passa som examensarbete. Jag presenterade det för Kati Reijonen som tyckte det var ett jättebra projekt. Jag började skriva en dagbok för examensarbete. Jag har diskuterat med Ina och Zarah Holmberg, en klasskompis. De har fungerat som bollplank och stöd under processen.

Jag sökte böcker på biblioteket om liknande projekt. Försökte hitta riktmärken om hur ett sådant här projekt kan gå till, men jag hittade inte mycket av sådan information. Därför har jag mest fört diskussioner med olika människor och fått tips och inspiration av bekanta. När det kom till sakfrågor om Östersjön dess miljö har jag kontaktat Agenda 21 i Mariehamn och världsnaturfonden WWF samt sökt en massa information på internet.

Det projekt jag kände till från tidigare där miljön i Östersjön behandlas är det nyligen genomförda projektet HejHylje. Det handlar om värnandet av Östersjön där sälav glasfiber skulle målas av olika konstnärer runt om i Åbo, där även jag fick delta i målandet av en säl. Sälarna såldes sedan på auktion och 50 procent av inkomsten vid försäljningen gick till skyddsfonden för Skärgårdshavet.

Verksamheten Röster för Östersjön, se kapitel 6.1

Jag startade en blogg där jag skrev om projektet, fick feedback och uppmuntran. Vilket gjorde mig ännu mer säker på att jag var på rätt väg.

Bild 5 Möteskiss från första mötet. Ina Nylund och Linda Båskman

Skolor och föreningar, kommunerna, län, Ål dringshem
ALLA

Naturskyddsförening,
Agend 21

- östersjön
- miljö
- fiskhälsa
- svenskfinland
- gemenskap
- Ei köpa material till detta projekt

FISKPINNE

→ Skolor

Alternativa inkomster

- stipendier
- donationer
- ordna lotteri (vinst bok)
- bokförsäljning

Län?

Blogg SvenskFiskland

använd Abstrum Lindz

E-postadress Abstrum@spz.se ^{Guzi!} ~~Marijn~~

• UPPSLAGSVERK ÖVER
TEXTILTEKNIKER

I SVENSKFINLAND

- kort fiskfakta ← synnerhet
- historien om Göran men
oxå om gösen i allmänhet

Reesscha
mottagare

Var skall den ställas ut ?

fishmånster
• header
background }

• öppna konto
• hidsplan

• projektplan
• budget

• ansöknings

(håster

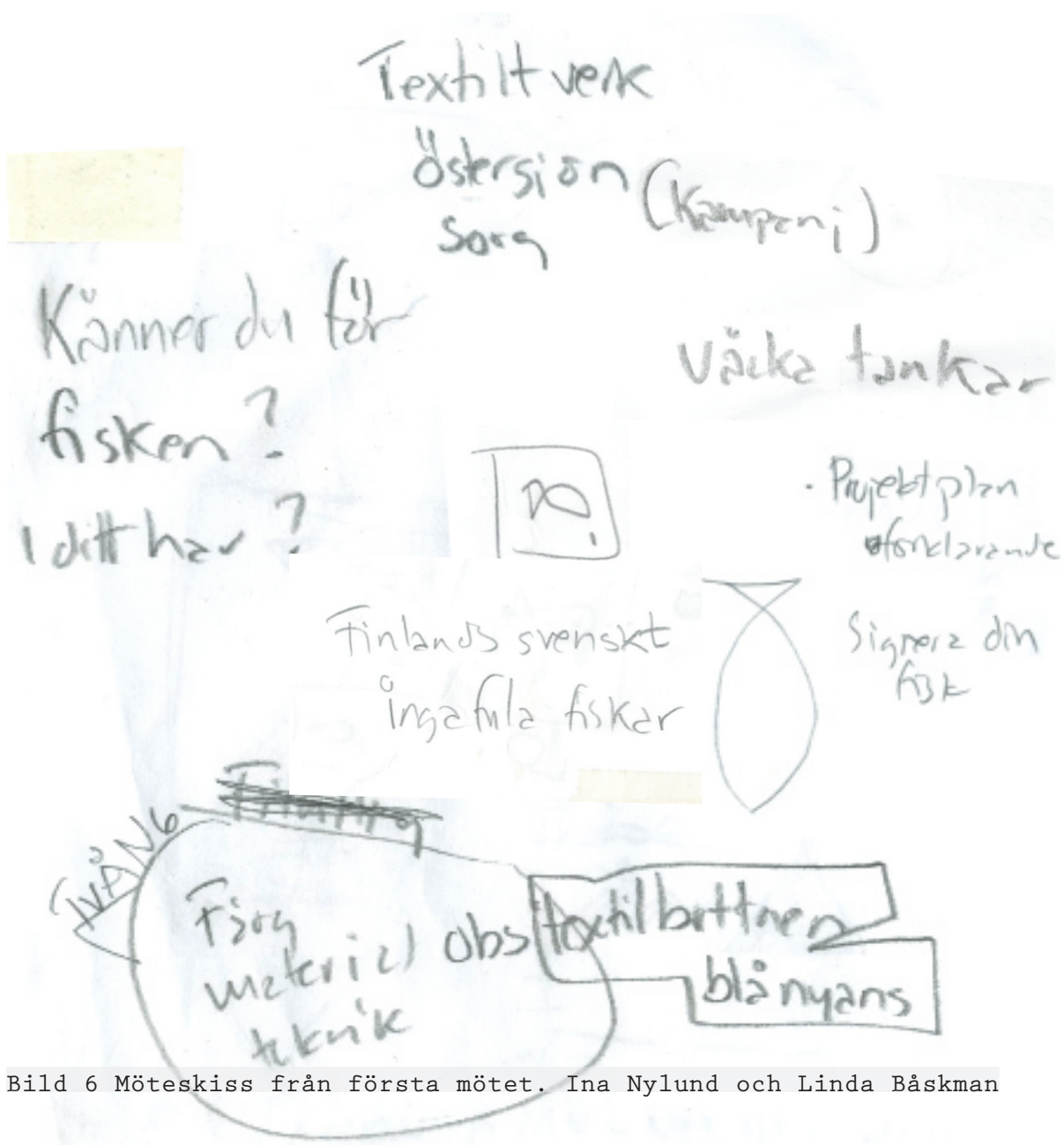

Bild 6 Möteskiss från första mötet. Ina Nylund och Linda Båskman

Bild 7 Mind map om "varför gör jag SvenskFiskland?"

4.1 Hur räddar jag Östersjön genom att minska på textilkonsumtionen?

Vi måste sluta slösa. Sluta kräva. Att alltid ha Det senaste. Att alltid ha Det bästa. (bestämmer vem?)

Att bli medvetna om vad de val vi gör får för effekter. Att börja fundera i textilens banor. Var den kommer ifrån, hur den tillverkas osv. När man börjar tänka så. Gällande en produkt. Då tänker man säkert så gällande andra saker också. Det blir ringar på vattnet.

Textilbranschen är ingen vacker saga. Vågar man tänka sig hela vägen från sin garderob tillbaka dit tröjan kommer ifrån, din tröja som ligger och samlar damm. För att tillverka ett kilo bomullstyg går det åt ca 300 liter vatten i processen att bleka, färga, trycka och tvätta. Nästan ett kilo kemikalier per kilo färdig textil. Vattnet släpps i regel orenat tillbaka i floden(Carlström 2002, s. 50) Arbetarna som ofta är unga flickor som vill hjälpa till att försörja sin familj. Det kan hända att de betalat mutor för att få jobbet eller för att få stanna kvar efter att kanske ha gjort ett misstag på jobbet. Lönen är ca 450 svenska kronor i månaden utan övertidsersättning. Med övertidsättning kan det sträcka sig till 700 kronor. Enligt Kambodjansk lag måste man vara ledig minst en dag i veckan. Oftast är arbetarna tvingade att jobba 85 timmar. Hur går det ihop? Att vägra övertid ger en varning. Tre varningar blir sparken(Carlström 2002, s. 23-25).

4.2 Varför är Östersjön så känslig?

Östersjön är egentligen för grunt (medeldjupet är 60 meter) och har en förhållandevis liten vattenmängd för att vara ett hav. Den enda passagen är de smala danska sunden. Tillflödet i Östersjön består av nederbörd och tillflöde av saltpulsar. Det gör att Östersjöns vatten i princip stannar kvar i Östersjön.

Saltpulsar kallas det fenomen då, mer än vanligt, stora och kraftiga inflöden av vatten från Nordsjön strömmar in i Östersjön. Det sker huvudsakligen som en följd av långvariga västvindar. Då förs det in syrerikt och saltare vatten och det lägger sig i Östersjöns djupvatten och på så vis kommer det syrerikt vatten på Östersjöns botten. Detta utbyte sker sällan och långsamt. Utan saltpulsar skulle Östersjön vara ännu mer känslig för belastning (Östersjöguiden 2007,s. 8).

Östersjön är ett relativt ungt hav med få arter. Flera av arterna lever i gränslandet. Bräckvattnet är för sött och saltvattnet är för salt för de olika arterna. Detta gör att bestånden som härstammar från sötvatten lever närmare Bottenviken. Och de som härstammar från saltvattnet håller sig närmare Danmarks kust. Östersjön har inte hunnit utveckla egna arter som anpassar sig till miljön i Östersjön, vilket gör Östersjöns näringskedja sårbar(Östersjöguiden 2007,s. 9).

I Östersjöområdet bor det ca 85 miljoner människor . Tillståndet i Östersjön påverkas av utsläpp från bebyggelse, trafik, industri och lantbruk. Från floder, bäckar och nederbörd. Att ändra på det normala vattenflödet genom dammar och omdirigering av vatten påverkar Östersjön. Överfiskning utarmar havet och friluftsliv och turism ökar belastningen på havet (Östersjöguiden 2007,s. 12).

5.1 Vem är det som betalar för textilen?

”Två skruppna lungor”. Så beskrivs resterna av Aralsjön i den guidebok som Gunilla Ander använder sig av när hon reser runt i bomullsvärlden för att göra research till sin bok ”Bomull en solkig historia”. Aralsjön var på 1960 talet världens fjärde största sjö.

I början på 1950-talet började bomullsodlingarna vräka ut sig . Mer bomull skulle odlas i Centralasien för att göra Sovjetunionen självförsörjande på bomull. Dock var landkapet i Uzbekistan för torrt för detta. Man grävde kanaler för att leda vattnet till bomullsfälten från floderna Amudarja och Syrdarja. Ju större kanalerna växte till sig desto mer ströps Aralsjöns tillflöde (Ander 2010, s.180).

5.2 Vad händer när en så stor sjö försvinner?

Människor som bor i staden Mujnak vid Aralsjön har inget annat val än att dricka det salta vattnet som finns kvar. Även om det gör dem sjuka. Många människor lider av TBC och andra lung- och luftvägsproblem. Regionen är en av de värst drabbade i världen av cancer, anemi, lever- och njurproblem. En ovanligt hög del av barnen föds missbildade (Ander 2010, s. 188). Uzbekistans bomullsodlingar kräver enorma mängder vatten. Nästan hälften av det vatten som är på väg till odlingarna rinner bort genom gamla läckande kanaler. Försvinner ut, förångas. På samma gång som det slösas hutlöst med vattnet för bomullsodling har många fattiga på landsbygden ingen tillgång till färskt dricksvatten.

Mujnak som har varit en av Sovjetunionens största fiskkonserverindustrier. Då, innan andra världskriget, verkade sjön vara outsinlig och man kunde producera så mycket fiskkonserver att man belönades och var några av nationens hjältar. 1964 märkte yrkesfiskarna att vattnet började dra sig tillbaka, det inte gick att ankra i Mujnak. Fiskarna grävde kanaler från Aralsjön in till Mujnak för att komma in med sina båtar. 1983 övergavs fisket i Mujnak (Ander 2010, s. 188).

Aralsjön

Bild 8 Aralsjön från
satellit 1985 Källa
Internet
(hämtat: 27.3.2012)
<http://sv.wikipedia.org/wiki/Aralsjön>)

Bild 9 Aralsjön
augusti 2009.
Strandlinjen år 1960
inritad som jämförelse
Källa Internet
(hämtat:27.3.2012)
<http://sv.wikipedia.org/wiki/Aralsjön>)

5.3 Diktatorns barn

Uzbekistan som är en av världens största bomullsproducenter låter sina små barn plocka bomull. Istället för att gå i skolan. Ute bland fälten med huvudena insvepta i tygtrasor. Inte för att dölja sin låga ålder. Eftersom det är förbjudet med barnarbete i Uzbekistan. Utan för att skydda sig mot de gifter som sprutas ut över fälten (Ander 2010, s. 15-21).

Kashar

" ett frivilligt
arbete som utförs
kollektivt för det
allmänna bästa"

Myntades på Josef Stalins tid (sid 15 And)

5.4 Vad har det här med Östersjön att göra?

Nu kanske man inte kan dra paralleller mellan Östersjön och Aralsjön, men det är värt att tänka på. Vad kan hända om vi gör samma sak med Östersjön som Sovjetunionen har gjort med Aralsjön. De senaste decennierna har vi fått larmrapporter angående övergödning och döda havsbottnar, torskkris och oljeskadade fåglar. Ett exempel är havsörnen som är Nordeuropas största fågel och är högst upp i näringskedjan. Den äter kopiösa mängder fisk och i och med detta fick den i sig miljögifterna DDT och PBC. 1973 fanns det endast hundra havsörnar i Sverige. I början på 1970-talet förbjöds DDT och PBC och genom räddningsaktionen Projekt havsörn är nu stammen uppe i 1200 fåglar (Edman 2010, 175).

Fisk samlar på sig miljögifter som gör att människor rekommenderas att undvika vissa sorters fisk. Eftersom människan liksom havsörnen är högst upp i näringskedjan är risken stor att miljögifterna påverkar människor som äter fisk. Fisk som samlat på sig miljögifter. Nu funderar forskare om det finns samband av förekomsten av miljögifter i vår livsmiljö och åkommor som till exempel infertilitet, inlärningssvårigheter, diabetes, ADHD, fetma och demens (Naturskyddsföreningen).

Är det så att människor, havsörnar och sälar ska behöva bli sjuka och dö innan vi förstår att fiskarna också mår dåligt? Vem för fiskarnas talan? Görans talan alltså?

Bild 10 Containerfartyg Otello, fotograf Philip Plisson

Ansvar - Gemenskap

Om vi umgicks mer med varandra, och kände gemenskap. Skulle vi känna mer ansvar då också?

Bild 11 Oljeutsläpp i Kertjsundet, fotograf Gleb Garanich/Reuters/Scanpix

6.1 Vilka vill jag att skall delta

Jag ville bjuda in en massa olika människor till projektet. Alla skulle delta, ville jag. Som tur var gjorde inte alla det.

I detta sammanhang var det inte riktigt möjligt, även om tanken var lockande. Jag undersökte Svenskfinland och dess invånare. Jag tänkte att lärare, ordförande, föreningsledare och andra drivande personer kunde hjälpa mig att få folk att delta.

För att lätt kunna förmedla och uppdatera mitt budskap så skapade jag en blogg där jag svarade på frågor och skrev lite om hur projektet framskred.

Jag bjöd in president Tarja Halonen och Ålands kändis/företagare Anders Wiklöf. Jag bjöd in Halonen för jag tror att även en president behöver en pysselkväll och det hade naturligtvis också varit väldigt häftigt om hon deltagit. Samt att hon är bekant med fisk då hon varje år tar emot en julgädda.

Anders Wiklöf bjöd jag in eftersom jag vet att han är en konstintresserad affärsman som jobbar för Östersjöns väl genom stiftelsen Östersjöfonden. Men naturligtvis skulle även han behöva en pysselkväll. Jag bjöd också in honom för att bekanta honom med mitt projekt, då vi kanske kan samarbeta i framtiden. För Östersjöns framtid då vi båda två är ålänningar och intresserar oss för Östersjön. Anders Wiklöf har sedan 2007 anordnat Röster för Östersjön, en välgörenhetskonsert på sitt sommarställe Andersudde. Konserterna skulle bestå av den åländska musikeliten. Alla intäkter skulle gå till Östersjöfonden.

Tarja och Anders bjöds in med traditionellt pappersbrev och mail. Detta för att jag inte skulle hamna bland skräppost, samt att de skulle känna att jag inte bara skickar ut inbjudningar hux flux.

Bild 12 Tarja Halonen (illustrator Sonja Snickars) & Julgäddan

Bild 13 Anders Wiklöf & Östersjöfonden, illustrator Sonja Snickars

Tarja Halonen
& Julgäddan

Anders Wiklöf
& Östersjöfonden

6.2 Vilka ska se?

Om jag nu inte kunde få alla att delta så kanske jag kan få alla att se utställningen? Det vore ju nästan lika bra. Därför skulle SvenskFiskland turnera i svenskfinland.

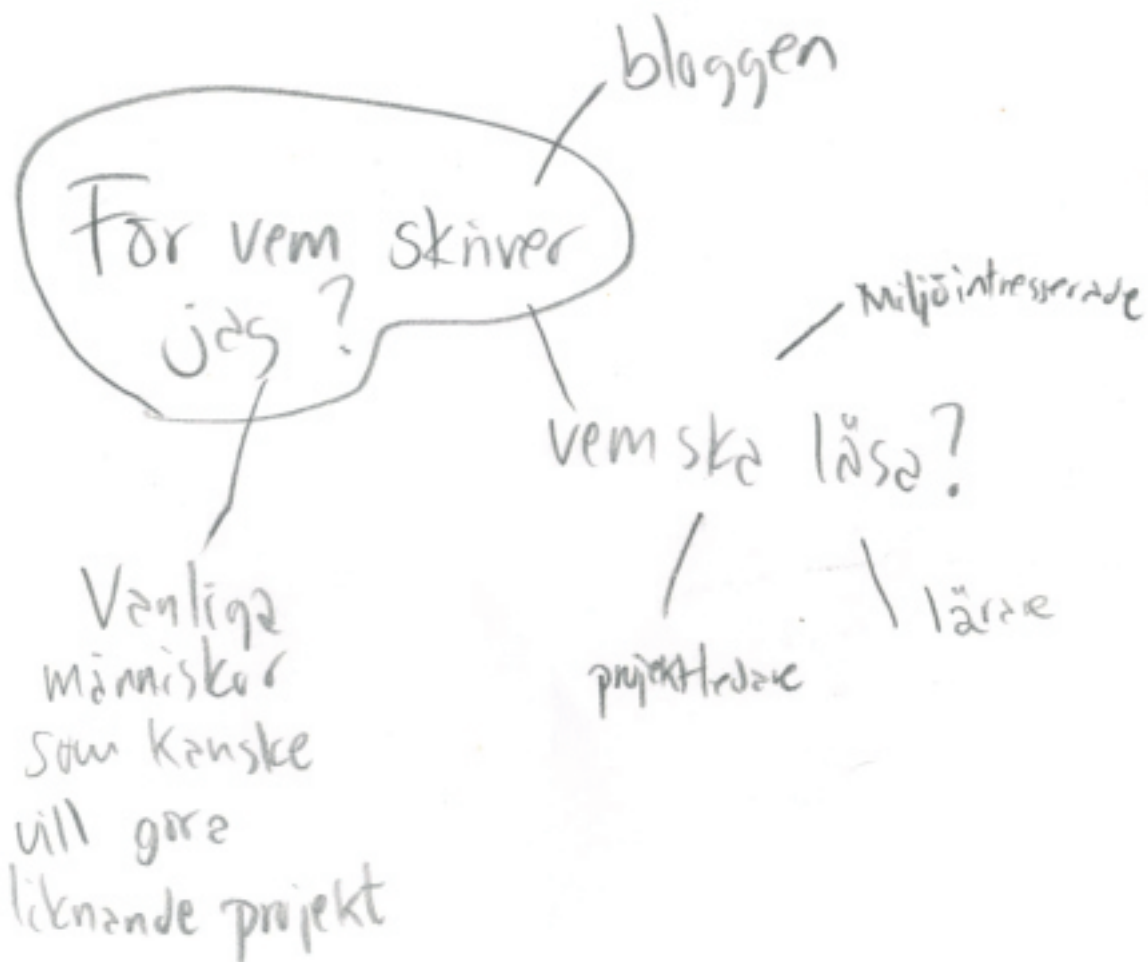

Bild 14 Mind map om "För vem skriver jag"

6.3 Hur når jag ut?

Jag gick till Luckan i Åbo. Luckan är det finlandssvenska informationscentret som erbjuder information och material om det svenska Åbo och Åboland för alla som är intresserade av svenskspråkig service och verksamhet.

Där hittade jag gubbhem, församlingar, föreningar och alla möjliga ämnesföreningar runt om i Svenskfinland. Det finns fortfarande människor som av olika anledningar inte vill finnas tillgängliga på nätet. Vilket har gjort dem lite svåra att nå. Av Luckan fick jag en föreningskatalog.

Jag kontaktade lärare på låg- mellan- och högstadieskolor från Lovisa i sydöst till Jakobstad i norr. Jag kontaktade några naturvårdsföreningar, hjälpföreningar, bibliotek, fritidsföreningar, scoutföreningar, konstföreningar, handarbetsföreningar, pensionärsföreningar och -hem. Jag spred det hela inom min vänkrets, som i sin tur spred det vidare.

Jag letade upp kultursekreterare i några län och Röda korsets verksamhetsledare i andra. Jag spred ryktet. Skrev på facebook och startade en blogg på Ratata (<http://svenskfiskland.ratata.fi/>). Kontaktade de lokala tidningarna och radion i svenskfinland.

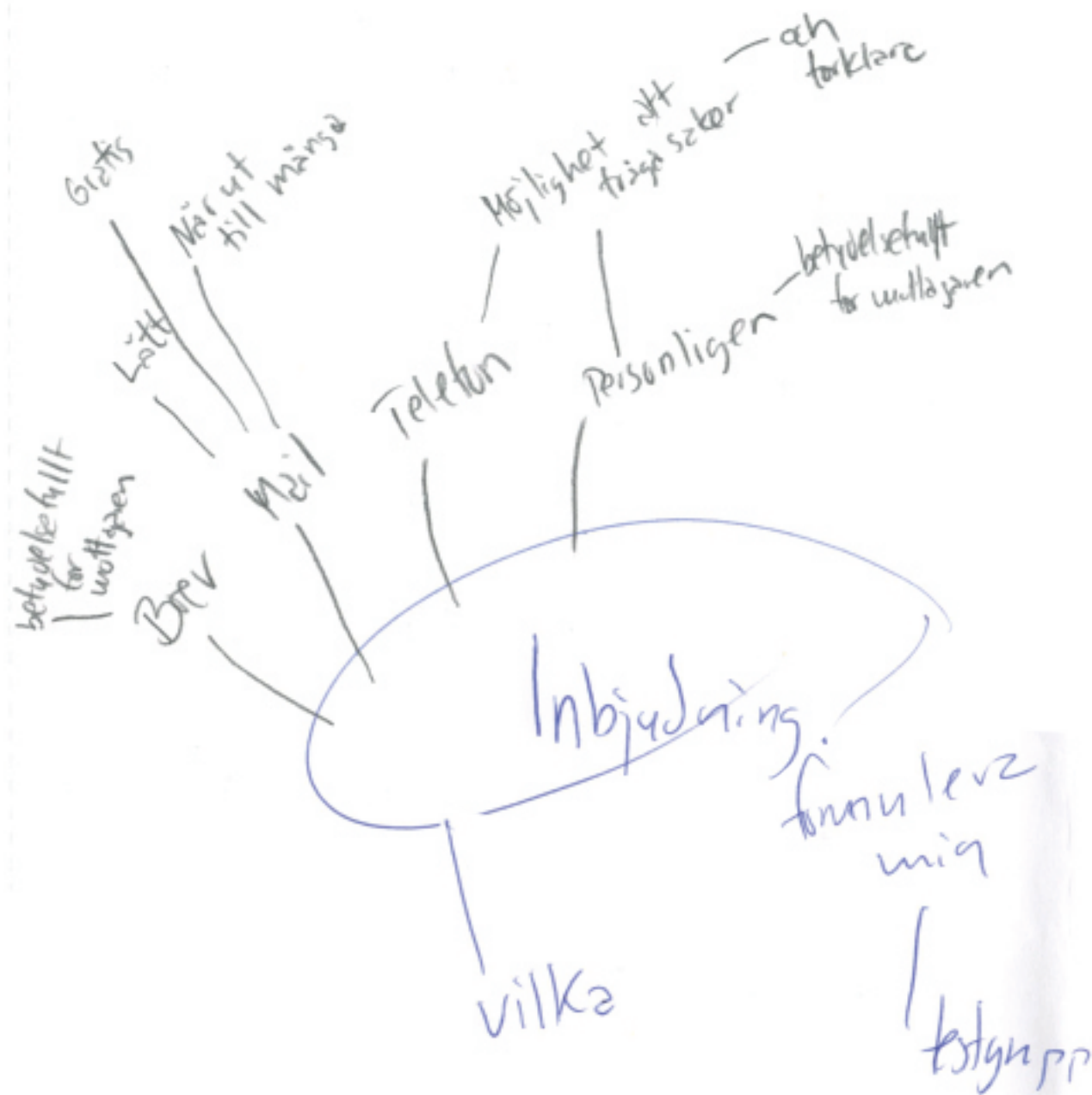
Bloggen hjälpte mig att lätt förmedla projektet. Genom bloggen nådde jag också en annan publik. De som läser bloggar och använder internet söker lätt upp information om sådant som de är intresserade av. På internet går det snabbt. På bloggen kunde jag också skriva lite tankar om projektet och om miljöfrågor som jag funderade på.

Problemet med att inte fysiskt/kroppsligt förmedla projektet, är att folk inte är lika intresserade att göra något när man kontaktar dem via mail. Det skall vara telefonsamtal och öga mot öga.

7.1 Inbjudan och anvisningar

Jag började med att formulera en inbjudan och anvisningar till projektet. Jag valde ut en testgrupp och lät dem läsa inbjudan och anvisningarna. Jag ringde runt i gruppen och förhörde mig om hur de hade uppfattat det. Det verkade ha gått hem hos gruppen. Testgruppen var vänner, familj och släkt till mig. Familjen som innan jul varje år brukar ordna en pysselkväll med vänner, tog detta tillfälle i akt och tillverkade sina fiskar efter deras tolkning på min inbjudan och anvisning. Efter jag försäkrat mig om att inbjudan och anvisningarna var förstådda, så vågade jag skicka ut dem. Med min bloggadress bifogad i inbjudan, där jag uppmanade de inbjudna att gå in och titta emellanåt för eventuella uppdateringar, kände jag att jag hade en säkerhet om det skulle hända något oförutsett med projektet.

Bild 15 Mindmap om "Inbjudning"

Inbjudan att delta i SvenskFiskland.

Här inbjuds ni att delta i ett fantastiskt handarbetsprojekt som handlar om Östersjön. Jag studerar textilformgivning och i mitt examensarbete kommer jag att göra ett textilt konstverk med er hjälp. Konstverket kommer att bestå av fiskar. Fiskar som ni har gjort av diverse material och med handarbetstekniker som ni inte trodde fanns.

Östersjön har misshandlats i flera årtionden och nu gäller det att alla hjälper till med att få den att må bättre. Det är inte så lätt att veta vad man kan göra. Men om alla gör något. Ett bidrag till en organisation som värnar för Östersjön. Att tänka på hur man konsumerar och effekten av ens handlingar, är bara ett par exempel på vad alla kan göra.

Fiskarna i Östersjön mår inte så bra. Vad har de för bekymmer? En del har kanske ingen mat att äta längre, andra har fått märkliga utslag på fenorna och några lider av depression.

Fiskarna kommer jag att sammanställa till ett större konstverk. Konstverket kommer att visa olika fiskar med olika bekymmer och krämpor. Det kommer att ske en viss sållning av de inskickade fiskarna. De fiskar som är i mest behov av hjälp kommer att ställas ut i konstverket.

Konstverket kommer att ställas ut så att allmänheten har möjlighet att beskåda det fantastiska ni har gjort. Era namn kommer naturligtvis att finnas i anslutning till konstverket så man ser vem som gjort vad. Det ska finnas möjlighet att bli fadder till en fisk genom att skänka en peng till en organisation som värnar för Östersjön.

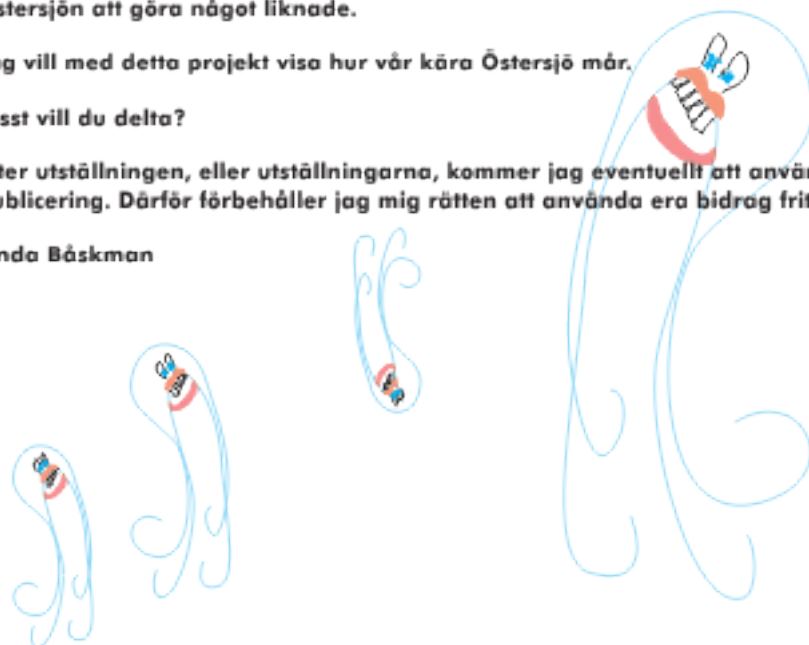
Min tanke är att konstverket skall turnera runt i Svenskfinland. Inspirera andra länder runt Östersjön att göra något liknade.

Jag vill med detta projekt visa hur vår kära Östersjö mår.

Visst vill du delta?

Efter utställningen, eller utställningarna, kommer jag eventuellt att använda fiskarna för vidare publicering. Därför förbehåller jag mig rätten att använda era bidrag fritt.

Linda Båskman

Det blev inbjudningar på mail till ca 50 adresser, både privata och gruppmail. Nackdelen med mail är att man inte vet hur en inbjudan via mail tas emot. Att ansikte mot ansikte bjuda in är det bästa, då smittar entusiasmen av sig. Man kan ställa direkta frågor om man undrar något och jag kan introducera projektet på ett bättre sätt. Gör man det via mail kan det upplevas som ett tjat. En sak som orsakade en hel del nervositet var att jag inte hade en susning om någon ville delta. Jag hade innan jag gjorde massutskick mailat några föreningar och frågat om de skulle vara intresserade av mitt projekt och berättat lite kort. Men det var bara två som svarade att de inte hade möjlighet. Varav den ena förmedlade inbjudan vidare till en grupp som sedan deltog. Tarja Halonens specialmedarbetare meddelade via brev att presidenten tyvärr var för upptagen men att det var ett fint och viktigt projekt. Jag hade mailat till Anders Wiklöfs Holding arena, då det var den enda mailadressen jag hade till honom. De meddelade att de inte kunde delta. Det var ju typiskt upptagna människor att inte ha tid. Men idén var ju att TA sig tid att koppla av med ett kravlöst handarbete.

Bild 16 "Inbjudan att delta i SvenskFiskland"

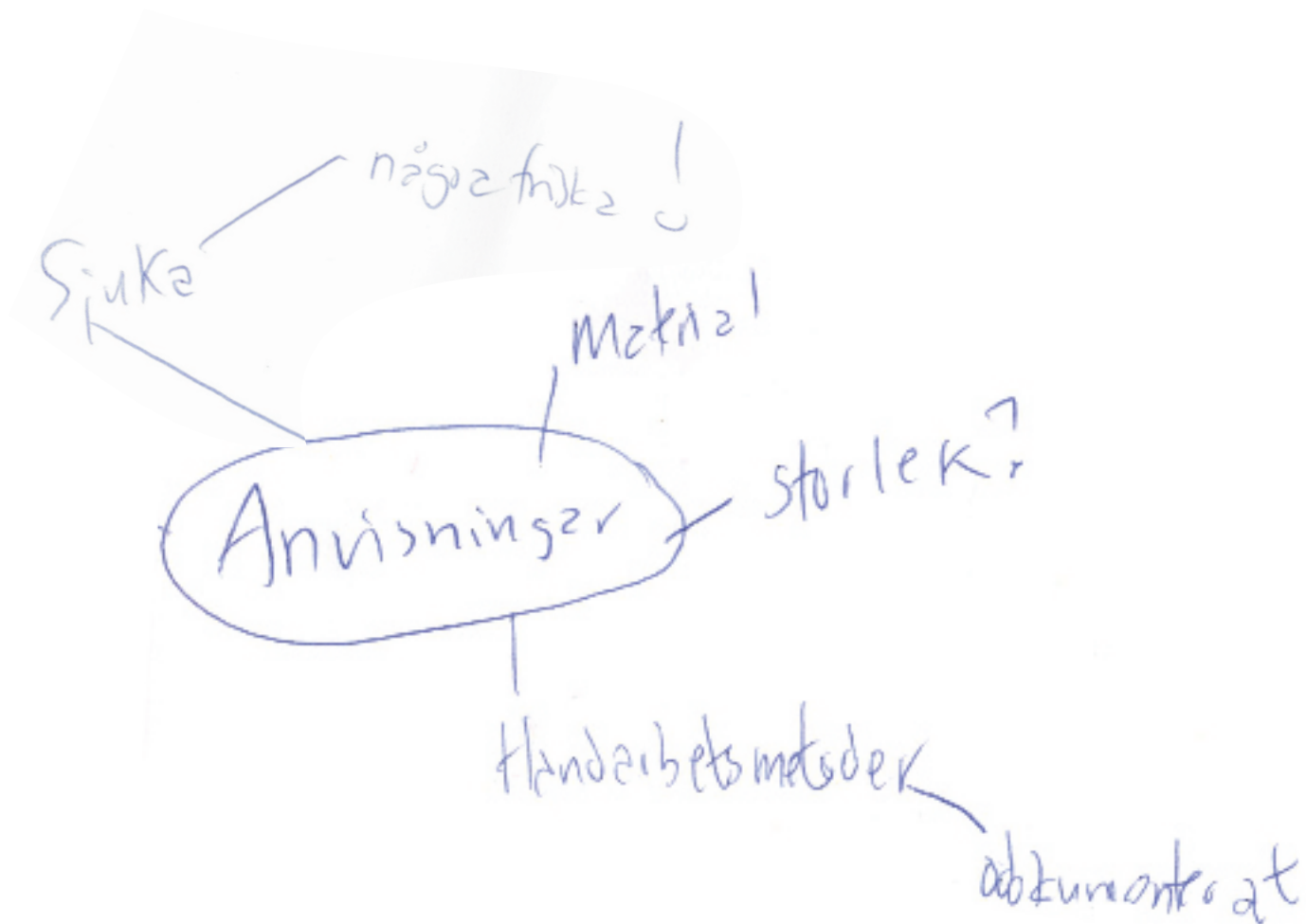

Bild 17 Mind map om "Anvisningar"

Bild 18 "Anvisningar för SvenskFiskland"

Anvisningar för SvenskFiskland.

Fisken får göras med vilka handarbetsmetoder som helst. Till exempel brodering, tovning, stickning, vävning, misstag, sidenmålning, pärlor, metallsmide, applikationer, screentryck och så vidare.

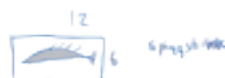
Materialet till fisken bör vara återanvänt. Även den textila bakgrunden. Det finns säkert redan hemma material tänkt till något projekt som sedan inte blev av. Köpta på loppis är ok. Materialen kan bestå av till exempel volanger, papper, kottar, nitar, strandfynd, garn, näver, läder, plastband, tyg, gummi och så vidare.

Fisken skall fästas på en textilbakgrund av en bestämd storlek. Det skall finnas 2 cm utöver till sömsmån på alla fyra sidor på den textila bakgrunden. Textilbakgrunden bör ha en havsliknande färg.

Fisken kan vara fiktiv eller verklig.

Storlekarna på den textila bakgrunden är enligt nedan:

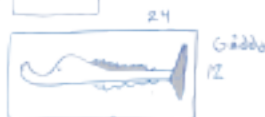
Spigg: 12x6 cm

Abborre (standard) 12x12 cm

Gödda 24x12 cm

Flundra 24x18 cm

En signatur på den textila bakgrunden vore trevligt. Man får gärna skriva kort om fisken och vad den har för bekymmer och krämpor i ett bifogat brev tillsammans med kontaktuppgifter. Om du vet, skriv också vilka handarbetsmetoder du använt och vilka material.

Jag har en blogg där man kan gå in och ställa frågor om det är något man undrar över.

<http://svenskfiskland.ratata.fi/>

Bidragen skickas senast 15.01.2012 till mig.

Adress:

Linda Båskman

Öhbergsvägen 42, 22100 Mariehamn Åland

Telefon: 0503498050 Mail: linda.baskman@novia.fi

REPUBLIKENS PRESIDENTS
KANSLI

Svar

14.12.2011

A/20108/2011

Linda Båskman
Öhbergsvägen 42
22100 MARIEHAMN

Tack för ditt brev adresserat till republikens president i vilket du inbjuder presidenten att delta i ett textilkonstverk som kallas SvenskFiskland.

Temat för ditt projekt är viktigt och aktuellt, men tyvärr har presidenten inte möjlighet att delta i projektet på grund av andra åtaganden.

Republikens president tackar för den uppmärksamhet du visat henne. Jag önskar dig framgång med projektet och en trevlig advents- och juletid.

Med vänlig hälsning

Sanna Viitanen
Republikens presidents specialmedarbetare

Bild 19 Brev från Republikens presidents specialmedarbetare

7.2 I väntans tider

Datomet för inlämning var först satt till den 15 januari. Efter att jag skickat ut inbjudan så skulle de ha ca åtta veckor på sig. Det kändes inte för kort och inte för långt. Efter ett tag kom jag på att jullov och julstök kommer emellan. Lärare i skolan hade säkert fullt upp med julfester, betyg och andra saker. Jag vet ju själv hur saker och ting hopar sig innan jul.

Jag förlängde datomet med två veckor. Skickade ut en uppdatering till alla jag tidigare hade bjudit in. Jag passade också på att fråga hur det gick med projektet, och om de deltar osv. Inte ett enda svar fick jag. Det gjorde mig lite nervös. Men eftersom det var jullov på kommande så tänkte jag att folk inte läser sina mail så omgående. Jag tog själv jullov och började tänka på B-planer. I början på januari så skrev jag ett pressmeddelande till tidningar i trakten och till radion. Jag hade en liten notis i en lokal tidning och en intervju i Ålands radio. I samma veva fick jag ett mail om en förfrågning om sömsmånen av en lärare i Sursik i Pedersöre. De skulle nämligen delta!!

Några dagar senare fick jag ett annat mail av en rektor som undrade om jag behövde mer fisk. Jag svarade snabbt som attan att jag behövde visst flera och om de inte klarar deadline den 1.2 så får de dispens.

Nu hade jag två klasser som deltog. Det kändes bra. Kunde räkna ihop 40 fiskar. En väninna deklarerade stolt via sms att hon höll på med sin fisk, och helt plötsligt hade hon övertalat sin familj att delta.

Jag och två kompisar hade själva en liten workshop. Och till slut hade jag 61 fiskar. Precis lagom att börja jobba med.

Då vi väl kom igång med tillverkande av fiskar var det svårt att sluta. Men jag kände att jag kan ju inte ha mina egna fiskar som majoritet. I anvisningarna hade jag skrivit att de fiskar som är i mest behov av hjälp skulle få komma med. Detta för att kunna begränsa storleken på projektet. Nu då deltagandet blev lite magert så fick alla fiskar komma med.

7.3 Det nappar

Fiskarna som kom hade alla möjliga bekymmer. Några bidrag symboliserade nedskräpning av havet. Andra fiskar hade krokar i munnen. En del hade psykiska besvär, stressmage, allergiska reaktioner, andra var pillernarkomaner även några nya sorter kom in.

Fiskarna var gjorda av gamla ölburkar, plastnät, fiskedrag, armband, kuddfodral, äggkartonger, textilbitar och garn. Pärlor, kedjor, manipulerad polyester tyg, glitter, örhängen, knappar, gamla jeans, ståltråd, styrox, ull, paljetter, fiskfjäll, mattor, papper och diverse skrot.

Handarbetsmetoderna var mest applikation. Det var stickat, virkat och sytt. Handbroderat och maskinbroderat, limmat, virat, böjt och allt på en gång. Målat och ritat.

8 Mina tankar om mina fiskar

Givetvis knåpade jag ihop några fiskar själv. Främst för att kunna lägga upp dem på bloggen så deltagarna kunde få lite hjälp att komma igång. Ibland behöver man ju se en sak innan man kommer igång med sitt eget. När jag gjorde mina fiskar hade jag ingen klar tanke på vad fisken skulle ha för sjukdom eller problem. När fisken började ta sin form fantiserade jag ihop symptom och bekymmer.

Jag började med guldfisken Glenn. Hans historia är den att han blev nedspolad i en toalett. Hans ägare tröttnade på honom. Nu simmar han runt i Östersjön och känner sig tom. Bild på Glenn sid 92.

Glenn är gjord av virkade luftmaskor i bouclé, ett öglegarn, som broderats fast på ett gammalt provtryck. Ett provtryck av linne som jag både färgat och tryckt till något annat projekt. En applikation av en liten stuvbit blev sjögräs.

Jag virkade ihop en halvblind torsk. Halvblinda torsken Ture som har en svulst på stjärtfenan. Han fanns på riktigt. Jag såg en dokumentär på Sveriges Television som heter vårt grisiga hav. Den gjorde mig bedrövad och jag bloggade om den. Ture är då virkad av ett garn som min mamma hade stickat vantar av. Jag hade färgat det.

Bild på Ture finns på bloggen.

Planktonet Pjär syddes ihop av en gammal kjol. En uttjänt symaskinsspole fick i uppgift att vara öga. Det blev en riktig otäcking.

Bild på Pjär på sid 102.

9 Andras fiskar

Här kommer alla inskickade fiskar med sina sjukjournaler.

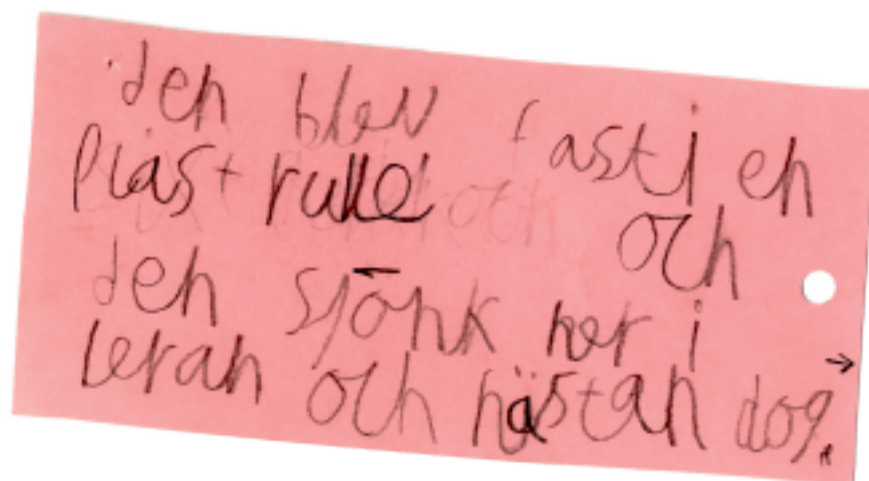

Bild 20 Sjukjournal från Västankvarn

Kungstorsken Torgny

Kungstorsken Torgny levde ett gott liv, han härskade över sitt lyckliga lilla torskrike utanför Hangö. En dag gav han sig ut på upptäcktsfärd och hamnade mitt i ett ryskt kvicksilverutsläpp och blev missfärgad. Han blev sjuk och klarade inte längre av att styra i sitt rike och tvingades abdikera. Som om det inte vore nog jagas han konstant av den onde fiskaren Rolf, som tror att det bringar lycka att fånga en kungstorsk.
Algot Labansson, Åland

Jag kommer ihåg en tid då mina fjäll ännu lyste starkt, då mina fenor skimrade i briljanta färger. Det var före alla kemikalier och föroreningar tog bort lystern. Nu ser jag varje dag hur alla mina vänner blir bara gråare och gråare, och vattnet är så smutsigt att man inte ser längre bort än sin egen längd. Min största önskan är att vårt hav, vårt hem, skulle bli rent så att vi skulle få lysa igen.
Nora Lyne

Miss Rutig Spigg

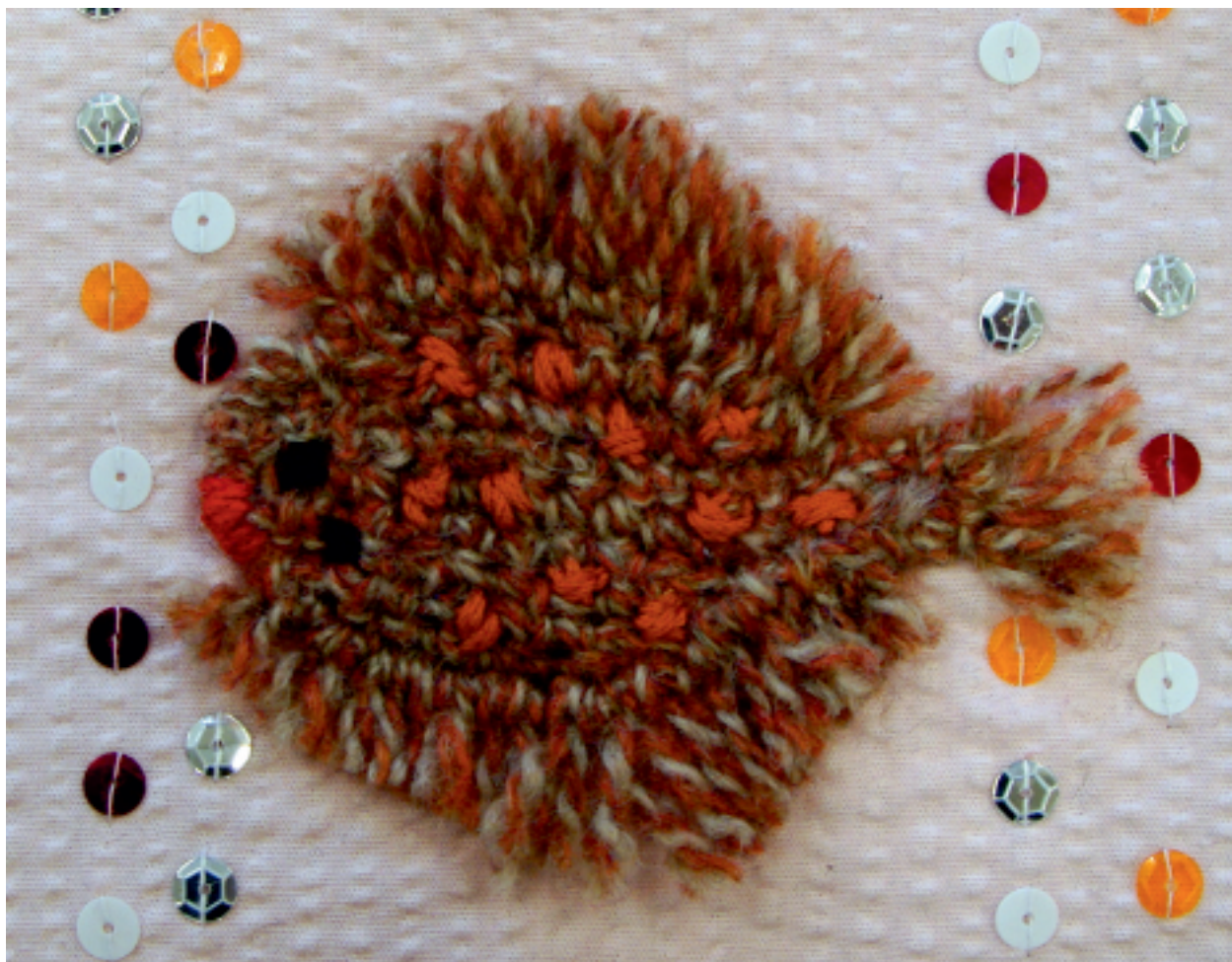
Miss Rutig Spigg är mest lessen och deppad av att alla hennes kompisar har dött och har således utvecklat ett stort sorgset öga.

Pernilla Björk, Larsmo

Den här lider av stressmage och nariga läppar.
Sonja Snickars, Åbo

Flundra

En frisk flundra som simmar runt i ett förorenat Östersjön.
Maja Berthén – Båskman, Åland

Flundra

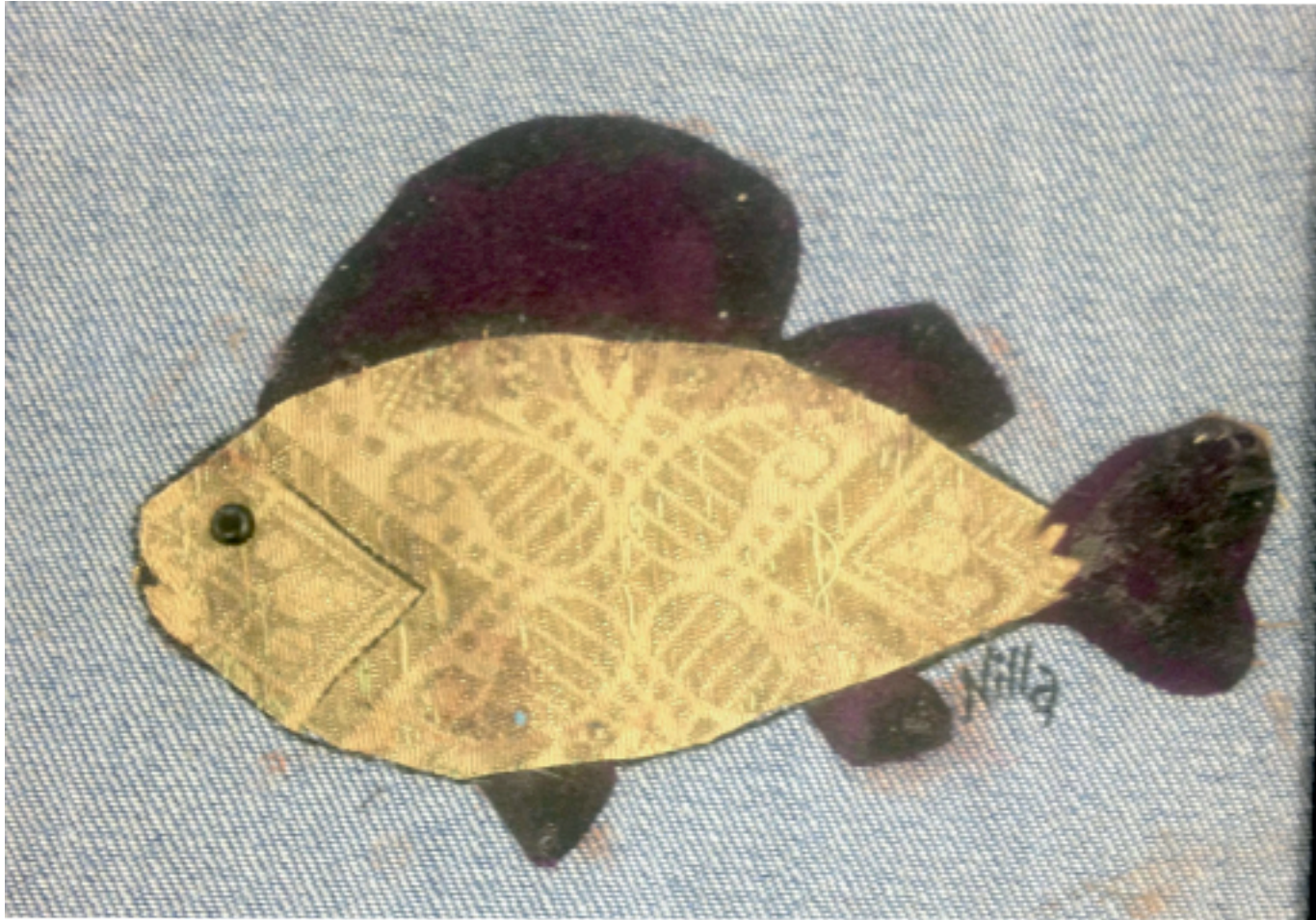
Den har vårtor och nippor. Den har svalt plast. Den har en krok i munnen. Plast har fastnat i stjärten.
Den har bara ett öga! Den har hål i stjärten.
Denice Grönholm och Anna Westerholm Västankvarn Ingå

Fröken Lila Transvestit

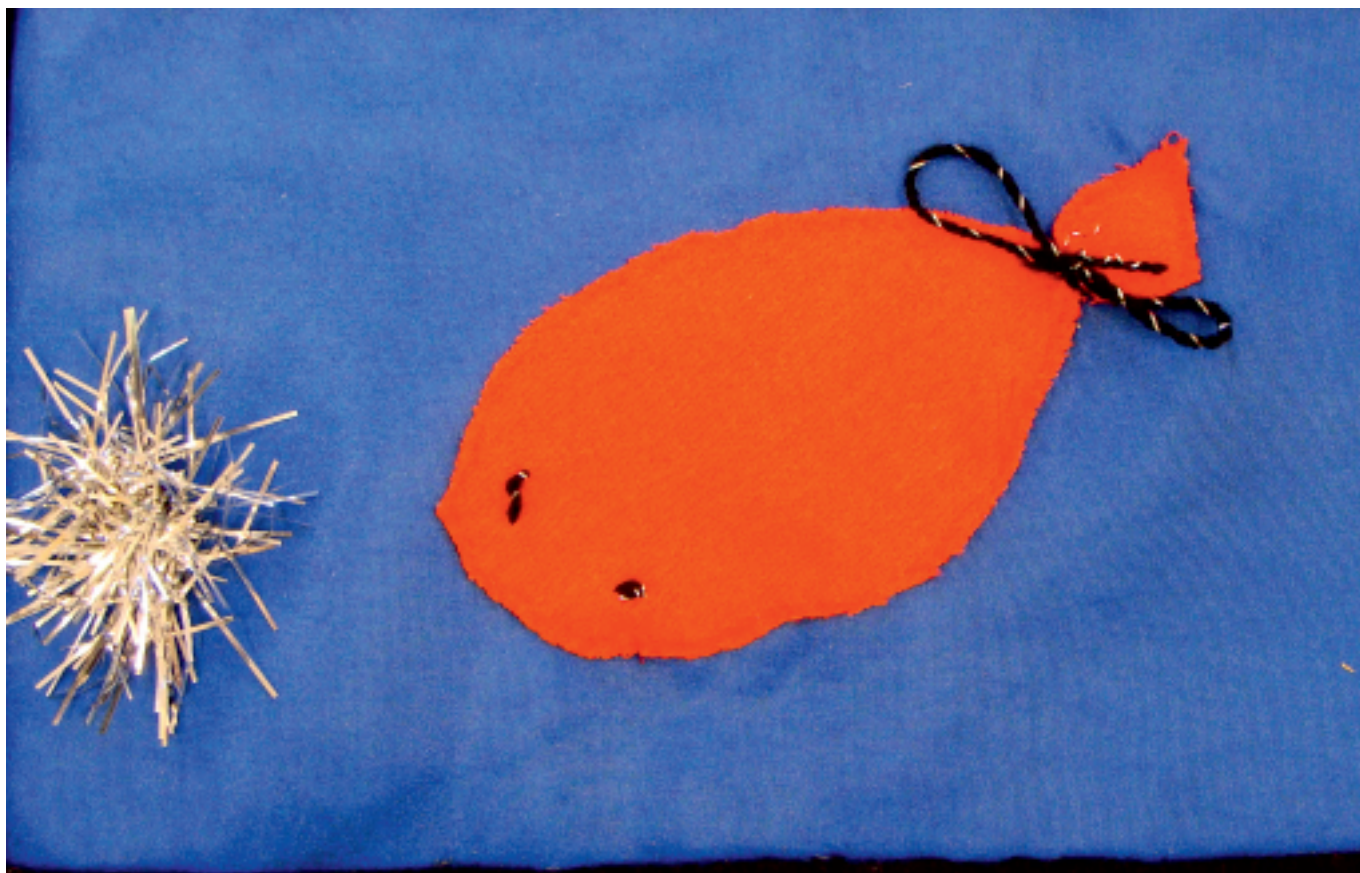
Fröken Lila Transvestit simmar runt i ett gulgrönt vatten och känner sig miserabel. Färgen på hans fina fjäll flagnar och ju mer grönt havet blir ju mer deformerad blir han.
Pernilla Björk, Larsmo

Fröken pillow Case

Fröken pillow Case har blivit fet av all stress som föreningarna bär med sig. Hennes gladlynta humör som varit så uppskattat i hennes inbördes beundran klubb är nu som bortblåst och hon har ett tillknäppt sätt och blivit en aning kallblodig på sista tiden.
Pernilla Björk, Larsmo

Fisken Göta

Fisken Göta vill inte föroreningar möta. Att bo i Östersjön hatar den därför är den röd. Mer kom jag inte på, fisken inte bra kommer få.
Sursik, Pedersöre

Nya arter uppstår.
Linda Båskman, Åland

Sjölejonet Sjöran

Sjölejonet Sjöran har inte sovit en blund. Han letar efter sina lekkamrater.
Linda Båskman, Åland

Flunderfisken Beate Behave

Flunderfisken Beate Behave

Beate simmar bland smutsiga mediciner och hormoner. Hon är så fullproppad av dessa för fiskar mycket opassande medel, att hon fått vanföreställningar om att alltid måsta föröka sig. Fiskar älskar ju vanligen på avstånd, men Beate suktar efter närhet. Jaa-a, hur ska det gå? Nu verkar hon ju därtill ha trasslat in sig i sjögräs och taggtråd och all världens hemskheter, men kommer hon loss ska hon hitta en partner förstås... Vi får önska henne lycka till i livet som översexuell flunderfisk, alla öden är inte avundsvärda.

Sabina Segerström, Pargas

Målgan

Målgan är en fisk som har haft svår skilsmässa för en tid sen. På grund av att folk släpper ut oljor så han har blivit svart istället för guld.

Snälla människor sluta göra mitt hem smutsigt.

Charlotta Sjöblom

Abborre

Abborre. Fisken har fastnat i ett metspö och aldrig kommit loss, metreven har lossat med tiden. Den har svält plast och plasten har kommit ut i gälarna. Den är full med vårtor och nippor och den är blind. Dess tarmar är på väg ut och den simmar i giftigt vatten.

Milla Lynch och Christa Heiska Västankvarn Ingå

Pensionerad fisk med rullator.
Morgan Båskman, Åland

Anna Anorexia

Anna Anorexia. Carina Sandell, Åland

Återanvändnings-Ålga

Återanvändnings-Ålga, med öga för återanvändning.
Carina Sandell, Åland

Tjusig västkustfisk.
Hanna Lindholm, Korsnäs

Fågel fisk eller mittemellan. Carina Sandell, Åland

Abborre

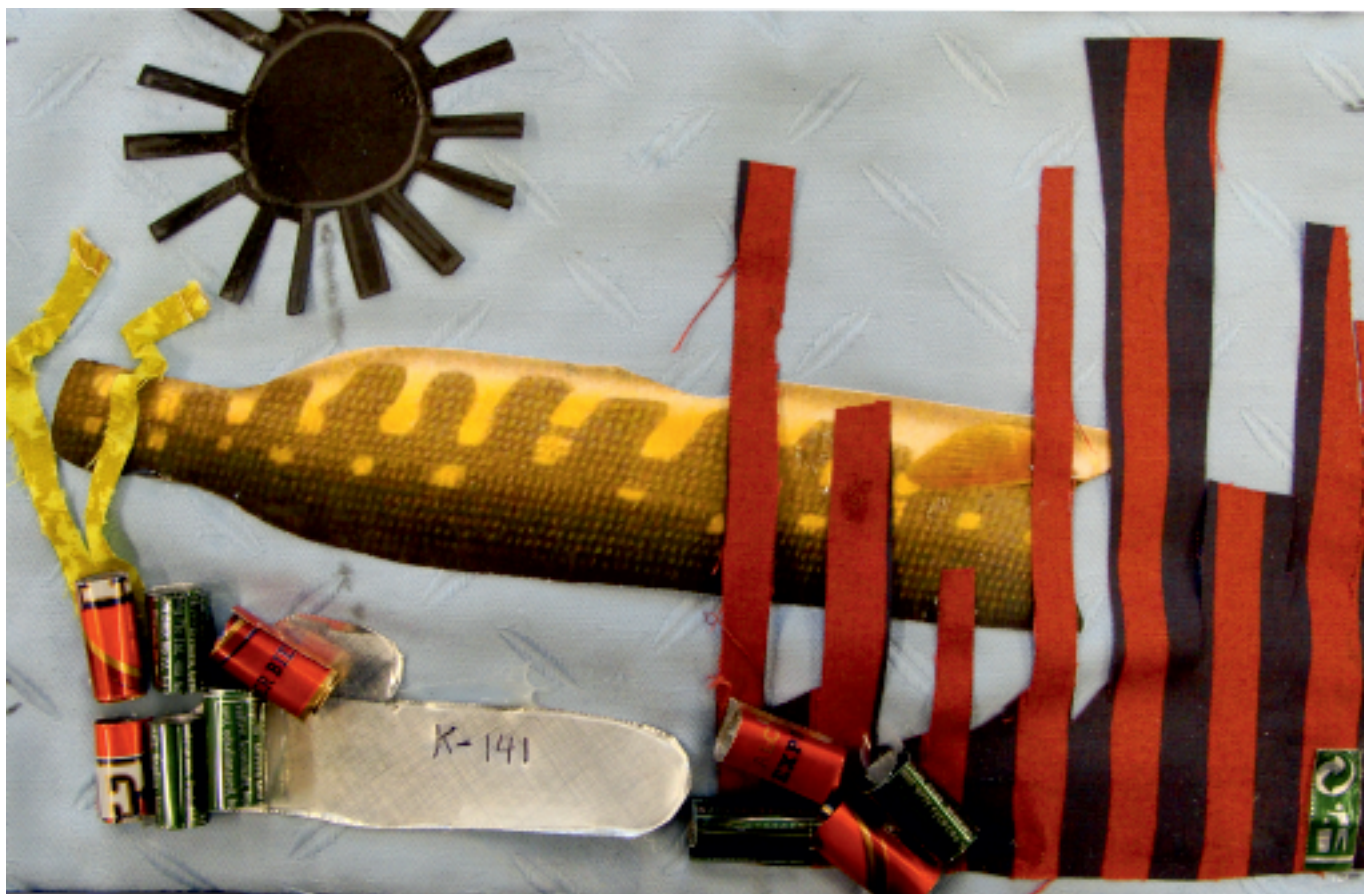

Abborren som har blivit lite skadad på stjärtfenan.
Maja Berthén – Båskman, Åland

Den här fisken lider av synproblem som orsakats av det giftiga algvattnet. P.g.a. det krockar fisken tyvärr med alla andra fiskar och får många fula blåmärken och bulor som gör ont.

Susanne, Sursik, Pedersöre

Gädda bland vattenminor och oljefat.
Chris Båskman, Åland

Vegnbågslaxen Avne

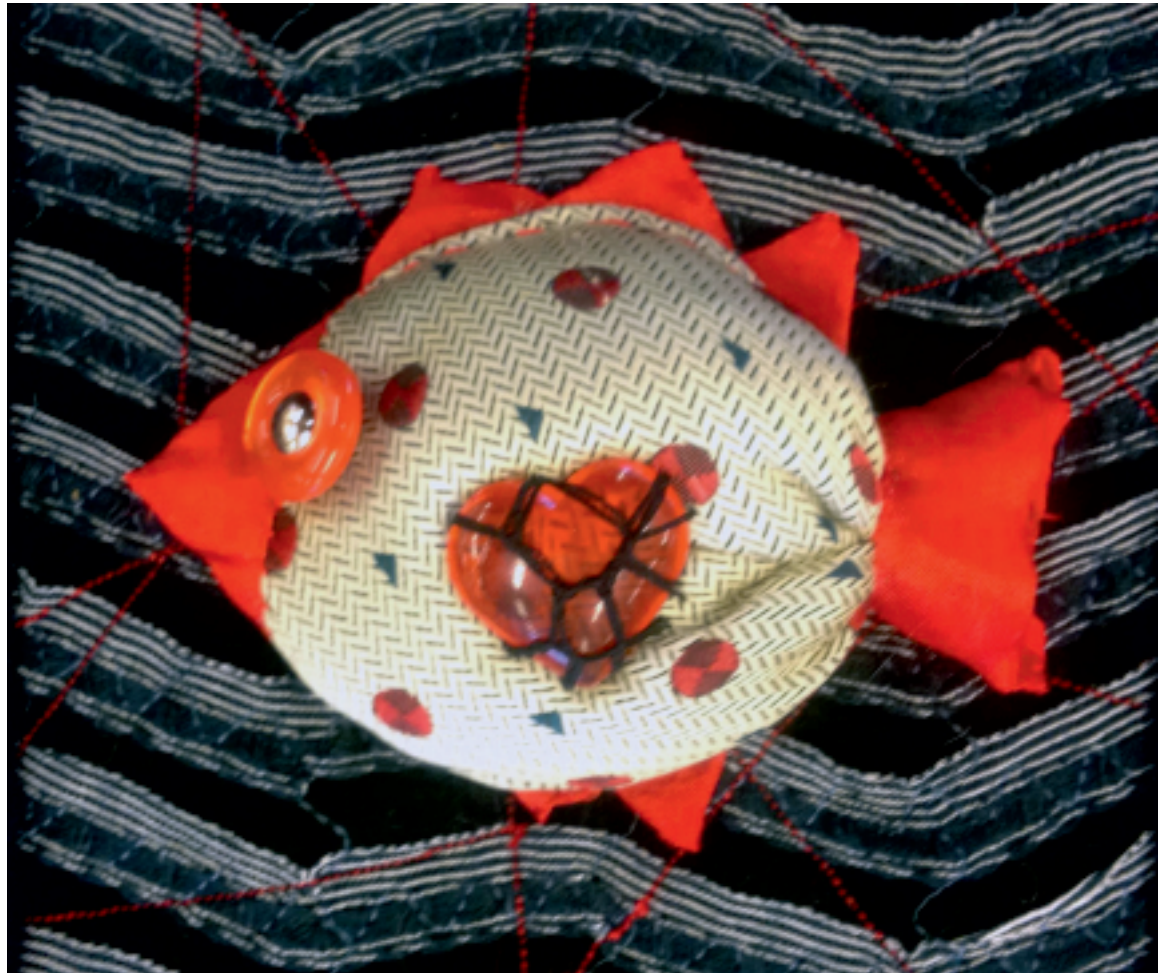
Vegnbågslaxen Avne med stjävtsnypp och V-fel. Simmav vunt vunt i en ving. Och kommev ingenvavt. Han äv odlad.
Det sev man. Ingen natuvlig fisk hav väl en sån häv osannolik fävg?
Han äv också pillevnavkoman. Han hav svalt många pillev
Men det hav han inte valt själv. Avne måv inte bva.
Ina Nylund, Katternö

Gädda

Gädda. Den har fastnat i ett nät och kom inte loss. Det har kommit rosk på den därför ser man bara lite rött på stjärten.
Ronja Grönholm och Liisi Kontio Västankvarn Ingå

Braxen Abbas

Braxen Abbas har ett brustet hjärta. Hans hjärtevän Blenda bräcktes av propellern på en nöjesfärja. Klämkäcka braxbekanta försöker trösta, men Abbas hjärta är för evigt krossat.
Ina Nylund, Katternö

Gäddan Egon

Gäddan Egon är utan tänder på grund av föroreningarna i sjön. Han har stora svårigheter att få i sig föda och riskerar att svälta ihjäl.

Sabina Segerström, Pargas

Orvar

Det här är ålen Orvar. Orvar har simmat runt vid ett utsläpp. Och hittat gammal mat som han blev sjuk av när han åt den. Orsaken till att hans fenor ser ut som fransar är att han har blivit jagad mellan massa skrot och rivit sig. Carolina Bagarnäs, Katternö

Gädda

Gädda. En båt sjönk och all olja kom ut. Den simma i oljan. Fisken har fenröta.
Axel Grönholm och Evert Björklund Västankvarn Ingå

Flundran

Jag är flundran som mår dåligt. På havsbotten där jag bor i Barösund finns bara sli och slam, och jag hittar ingen mat, inga musslor, ingenting! Är så mager, skelettet lyser av kvicksilver, dessutom har jag fått svulster. Hjälp!
Solveig Söderbäck, Ingå

Torsken Rejäl

Att simma i havet gick inte så väl
I Larsmo skärgård jag råkade i gräl
Med en fasligt stor och ilsken säl
Jag skulle just till att ta mitt farväl
När besten bet mig halvt ihjäl
Till detta fanns inga logiska skäl
Jag är svårligen ärrad till kropp och själ
Marlene Nylund, Katternö

Den blev fast i en plastrulle och den sjönk ner i leran och nästan dog. Den har ätit en kork för den trodde det var mat, det blev hål i magen och tarmarna kom ut.

Benjamin Weckström, Lukas Idman och Patricia Grönholm, Västankvarn Ingå

Spiggen

Spiggen har ätit giftig sak. Den har blivit lite annan färg. Den har blivit också wollig.
Enni Kontio och Julia Wikberg, Västankvarn Ingå

Nils

Nils är en abborre med narkolepsi, han kan somna i de mest obekväma situationer. Gifterna i vattnet har påverkat hans hjärna och gjort honom till ett lätt byte för rovdjur i hans närhet. Som tur är har han klarat sig hittills.

Zarah Holmberg, Åbo

Paranoida Makrillen Gideon

Paranoida Makrillen Gideon

Förföljd av en mörk skugga simmar Gideon ängsligt runt, runt i cirklar. Vattnet virvlar omkring honom men han kan inte njuta av de vackra vågorna, hans synfält mörkas av den hemska hånskrattande varelsen som han hela tiden tror sig ha hängandes i stjärtfenan. Ingenstans har Gideon att ta vägen, ingen trygghet, ingen förtröstan.

Ina Nylund, Katternö

En discofisk

En discofisk som dansar i neon.
Mona Bagarnäs, Katternö

Cimon

Cimon är en guldfisk med ett speciellt utseende. På grund av gifter och föroreningar har han redan från födseln haft ett speciellt utseende. Hans mamma försvann när hon drogs upp i ett nät, fullt med andra fiskar. Varje dag simmar Cimon ensam längs vattenkanten bland stenar och sjögräs. När Cimon en gång blev skrämmd, skyndade han snabbt in bland stenarna, i all hast skar han sig på en glasflaska. Cimon önskar att han inte var ensam och att havet skulle vara renare. Då skulle han kanske se ut som alla andra guldfiskar och ha vänner att simma med.

En liten guldfisk jag är, ensam och rädd simmar jag här. Alla havets gifter på mig tär, att människan inte sig bättre lär. Att förorena vattnet på detta sätt, kommer inte att göra framtiden vår lätt.

Emma Åkerholm

Gödda

Gödda är en ny art som uppstått i friska näringsrika kustvatten utanför jordbruksområden. Det höga näringsinnehållet i Gödda gör att arten är en viktig faktor i kampen för att föda jordens växande befolkning.

Bo-Erik Sandell, Åland

Sjuk abborre

Det här är en sjuk abborre.

Denna fisk har haft bölder, stort öga och sjuk stjärt från födseln. En fiskare har fiskat den men metreven gick av och kroken blev kvar. Sjögräset har fastnat i fisken.

Susanna Pulkka och Elena Wuorimaa Västankvarn Ingå

Elsa

Elsa har en dröm om att vara prinsessa och balettfisk men det smutsiga vattnet hindrar henne från att hålla sina kläder rena och det hindrar henne från att leva sin dröm.

Sursik, Pedersöre

Hej!

Hej! Det handlar om hur det gick till. Den simma helt fritt. Sen kom en metare.” Nej linan braka” Sen kom gäddan och bet spigg. Spiggen är halvdöd.

Lukas Määttä och Miikka Nieminen, Västankvarn Ingå

Det här är en guldfisk. Med glimten i ögat. Guldfisken är en lycklig fisk som befinner sig i Östersjön.
Sursik, Pedersöre

Den här fisken lider av amyotrofisk lateralskleros (ALS) som gör att kroppens muskler slutar fungera, och simmar därför inte så bra. ALS har han fått av att äta de giftiga algerna i Östersjön. Toxinerna i fiskens mat gör att nervcellerna som styr kroppens autonoma och viljestyrda muskler förtvinas, och detta leder oftast till att andningssystemet slutligen kollapsar och att individen dör. Detta stör dock inte min fisk, för han har levat ett fint liv med många vänner och familjer. Nu ser han framemot att få delta i detta konstverk som en sista bedrift i sitt f.d. äventyrliga liv.

Simone Holmberg, Närpes

Lutfisken Leffe

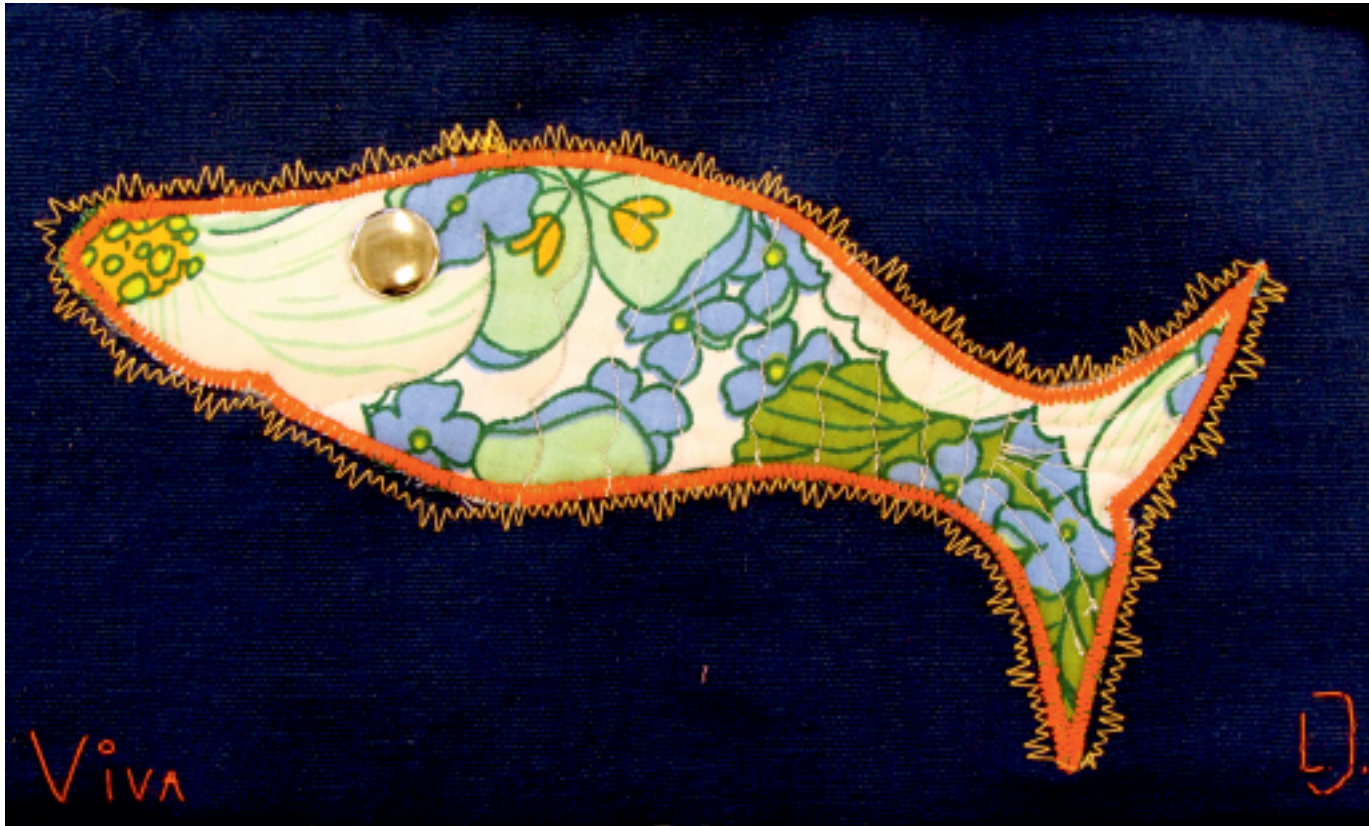
Lutfisken Leffe har det inte lätt, på havets kemikalier blir han mätt, i huvudet på Leffe blir det inte rätt, han blir vrickad på nåt sätt.

Fjället det blir fränt av lut, människor borde veta hut, och på dumpning få ett slut, annars börjar Leffe tjut. Människorrasen den är lat, vräker i sig snabbmat, lutad Leffe på ett fat, Leffes hjärta fyllt av hat.

"Lutad blir man på havsbotten, sen uppdragen ifrån potten, i kastrullen blir man sutten, världen är förfärligt rutten!"

Johanna Pellinen, Vasa

Viva-Radioaktiva

Viva-Radioaktiva hon oroar sig mycket för om hennes fiskyngel skall födas friska. Östersjön är ett av de radioaktivaste havsområdena i världen. Viva hoppas och tror att vi människor skall minska vårt energislöseri och i framtiden använda andra energikällor som inte är så farliga.

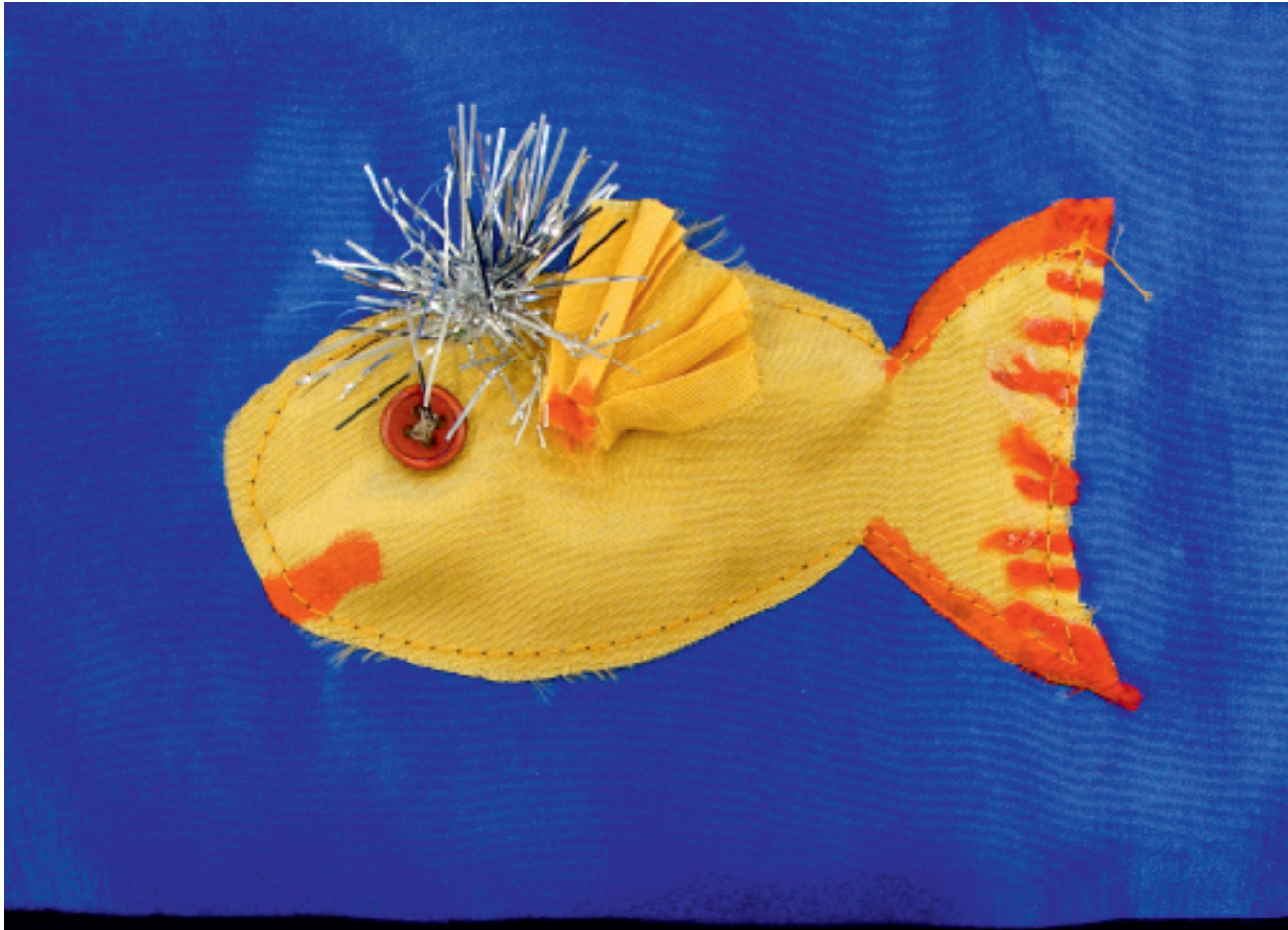
Lotta Jakobsson, Mariehamn

Shilah

Shilah är en grön albinofisk som bor i Östersjön. Hennes gröna färg är en konsekvens av den stora algbloomningen. Shilah har inga vänner, utan är dömd att simma ensam i Östersjön för evigt.
Janina Sursik, Pedersöre

Gusta

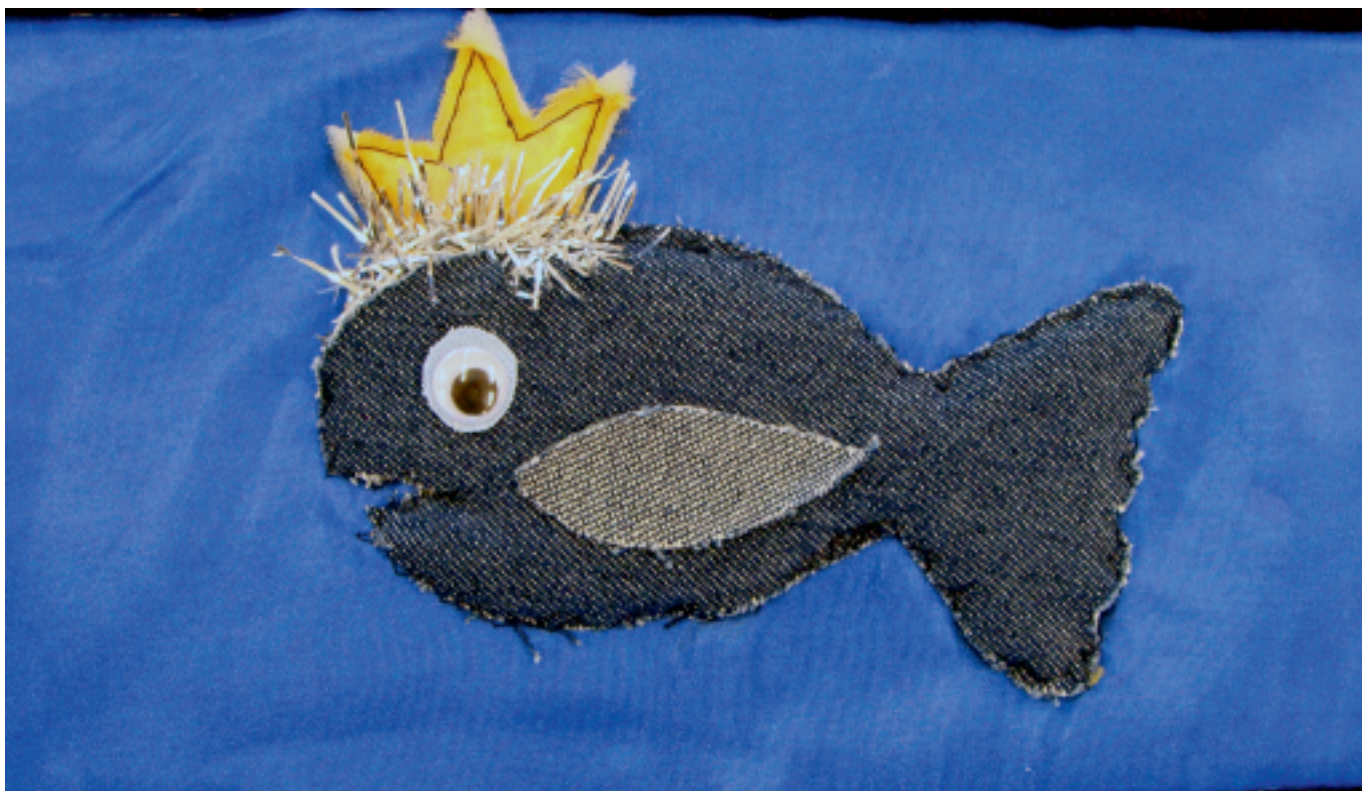

Gusta är en guldfisk. Han mår jättebra trots att Östersjön är så förorenat.
Sursik, Pedersöre

Åt en bit aluminium och blev halverad från insidan.
Sonja Snickars, Åbo

Sigvard

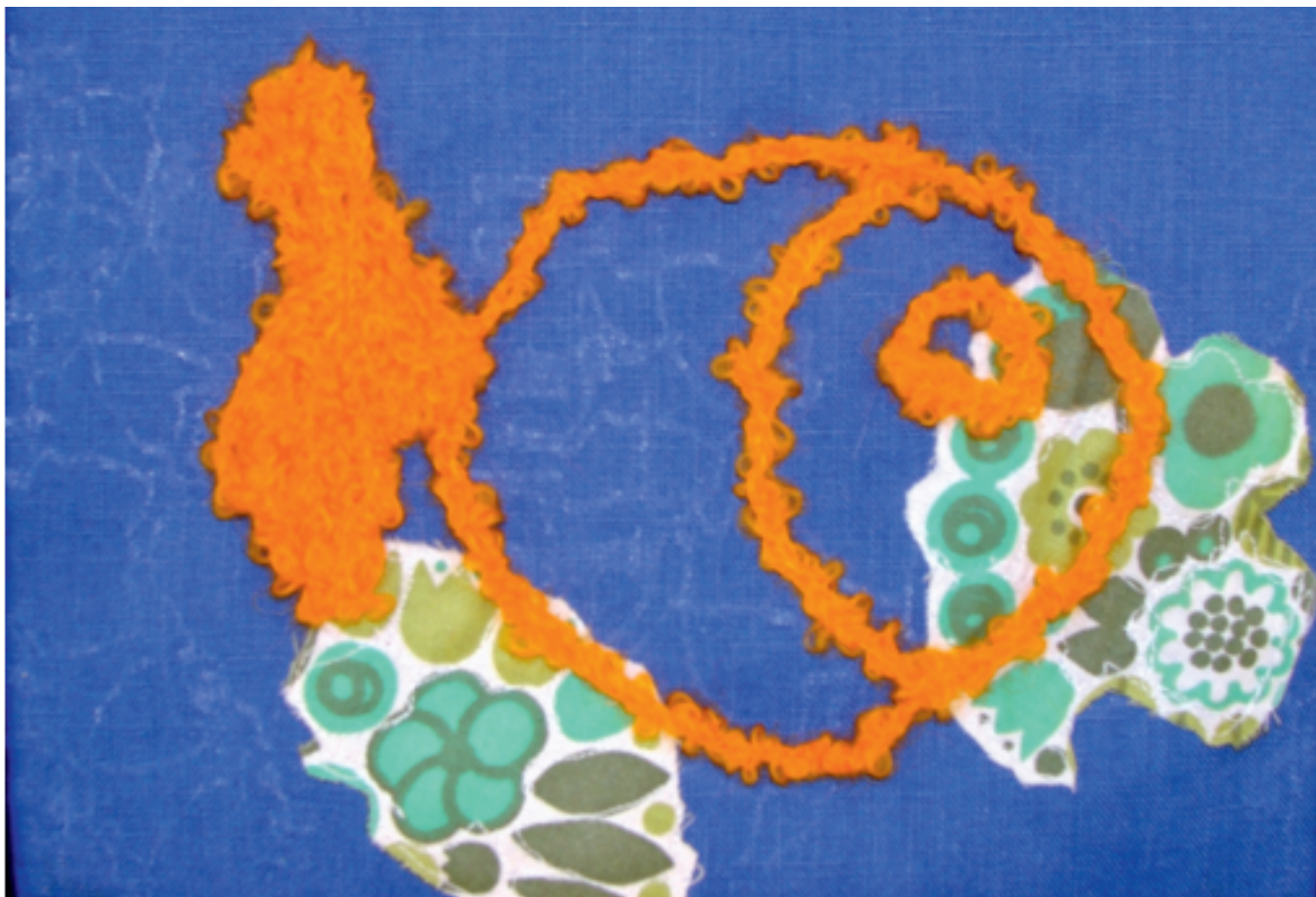

Sigvard är fiskarnas kung, en väldigt ledsen kung. Östersjöns vatten har tagit kål på nästan alla i hans rike. Förut var Sigvard den snällaste kungen som någonsin härskat. Men nu kan han inte längre behärska sig, för han mister bara fler och fler anhängare...

Se till att gör något åt Östersjöns vatten före Sigvard mister allt sitt folk... annars ligger ni illa till för han börjar bli allt mer otålig.

Sursik, Pedersöre

Guldfisken Glenn

Guldfisken Glenn blev nerspolad i toaletten när han blev tråkig att titta på.
Linda Båskman, Åland

Lars

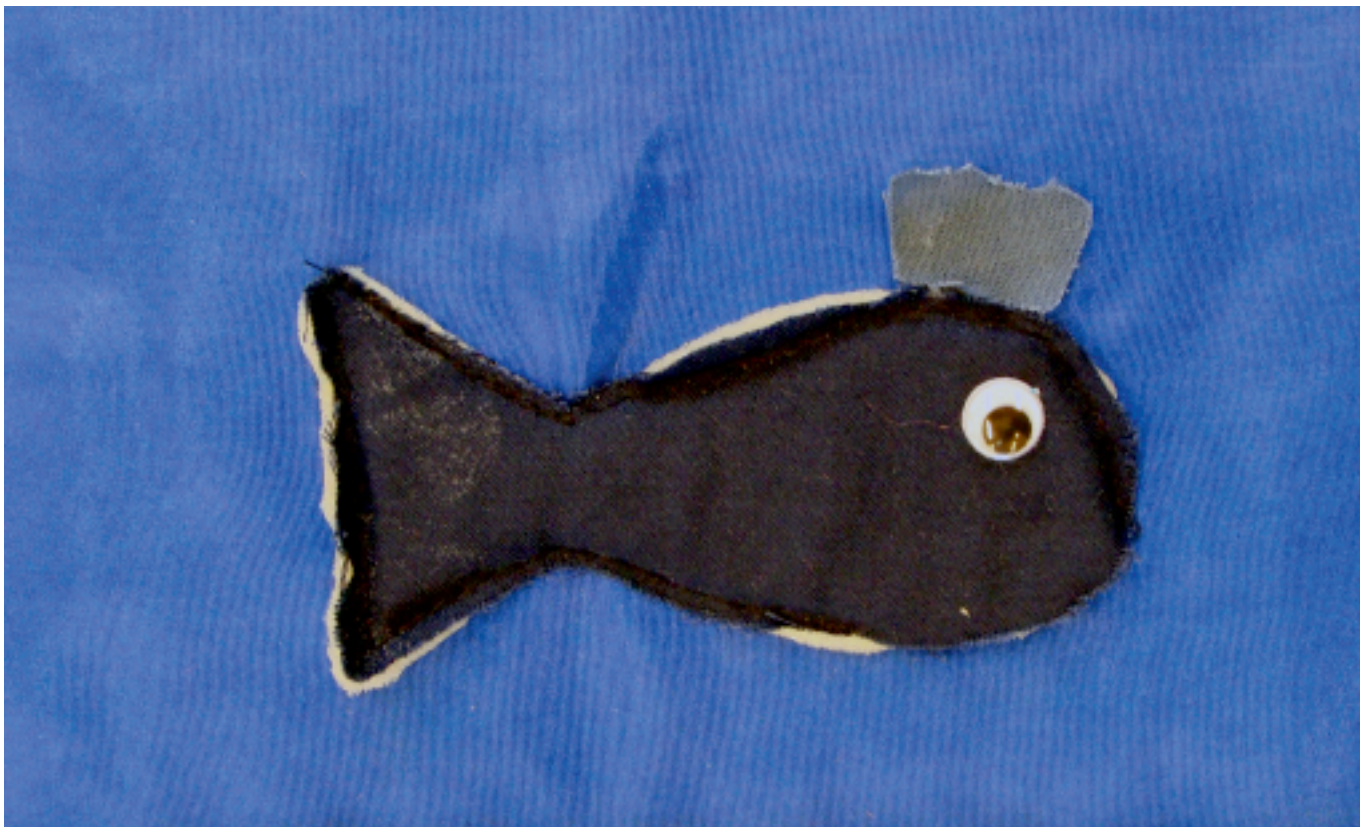

Lars har ett stort problem. Vattnet i Östersjön är så dåligt att han får utslag. Det gör att han inte mår bra.
Sursik, Pedersöre

En bipolär fisk med en släng av hypokondri.
Minna Öberg, Mariehamn

Nemo

Den här fisken heter Nemo. Han är ännu ganska frisk, men han är rädd att bli sjuk av det förorenade vattnet. Hans vänner är sjuka och han är ensam.

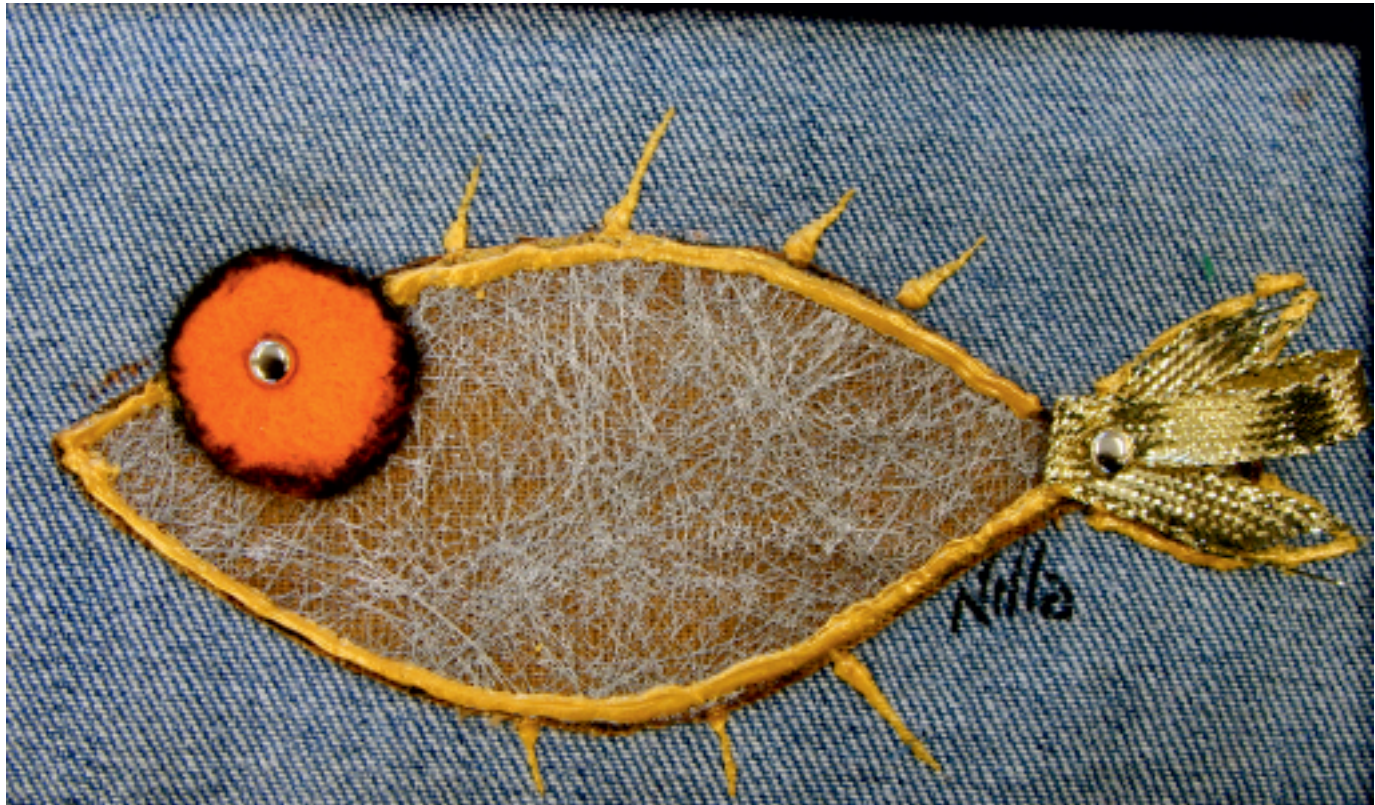
Sursik, Pedersöre

Blinde Spigge

Blinde Spigge. Vilse i sin egen trädgård d.v.s. blåvita alger.
Marika Karlsson, Åland

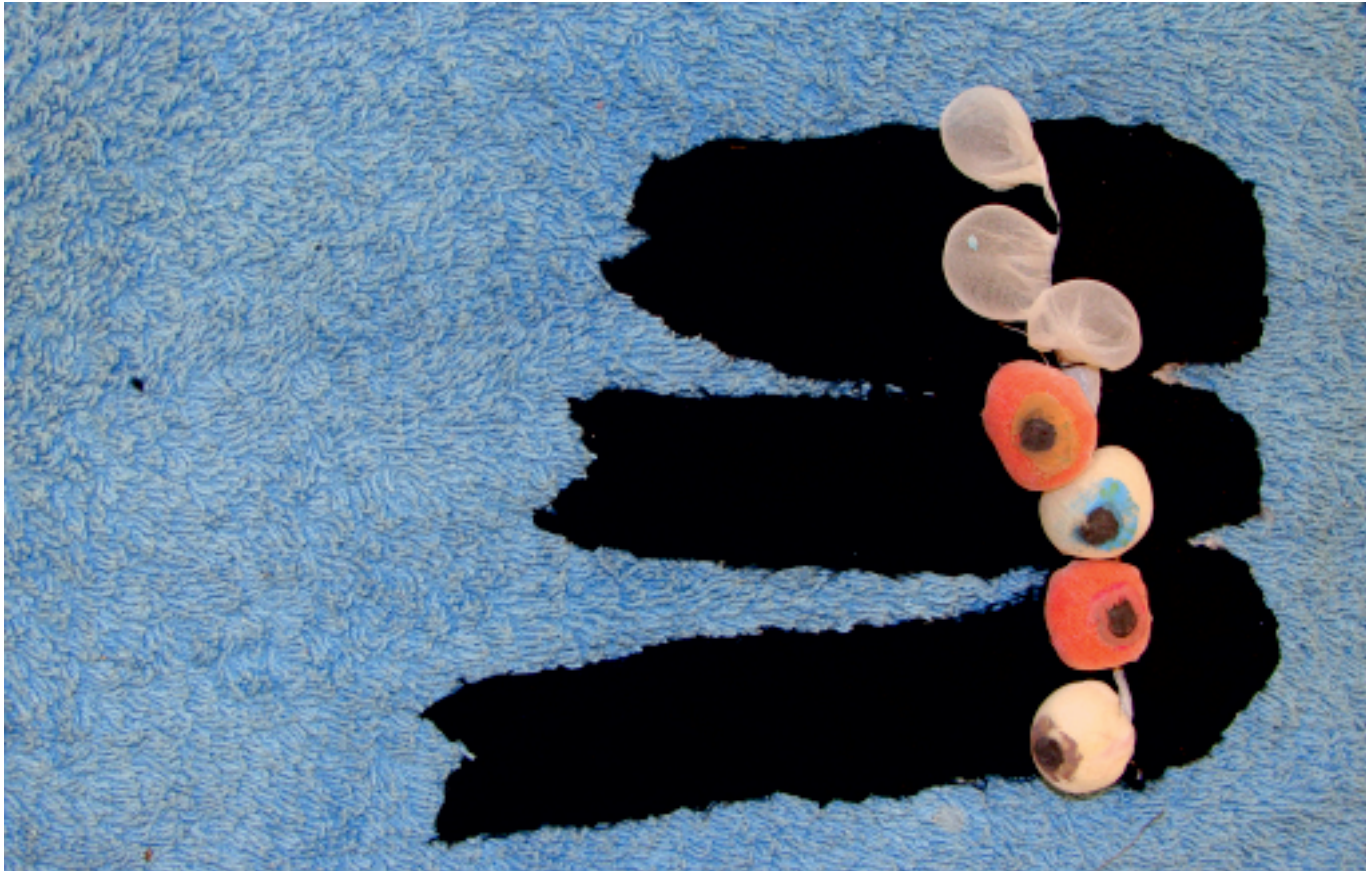
Orange Eye Spike

Orange Eye Spike är rädd och totalt vettskrämd. Till sin psykolog berättar han att det känns som han var besatt av Något eller Någon. Psykfisken lugnar honom med att det nog säkert bara är ett gäng vita små parasitlarver som har fest i hans tarmsystem, inget att oroa sig för.

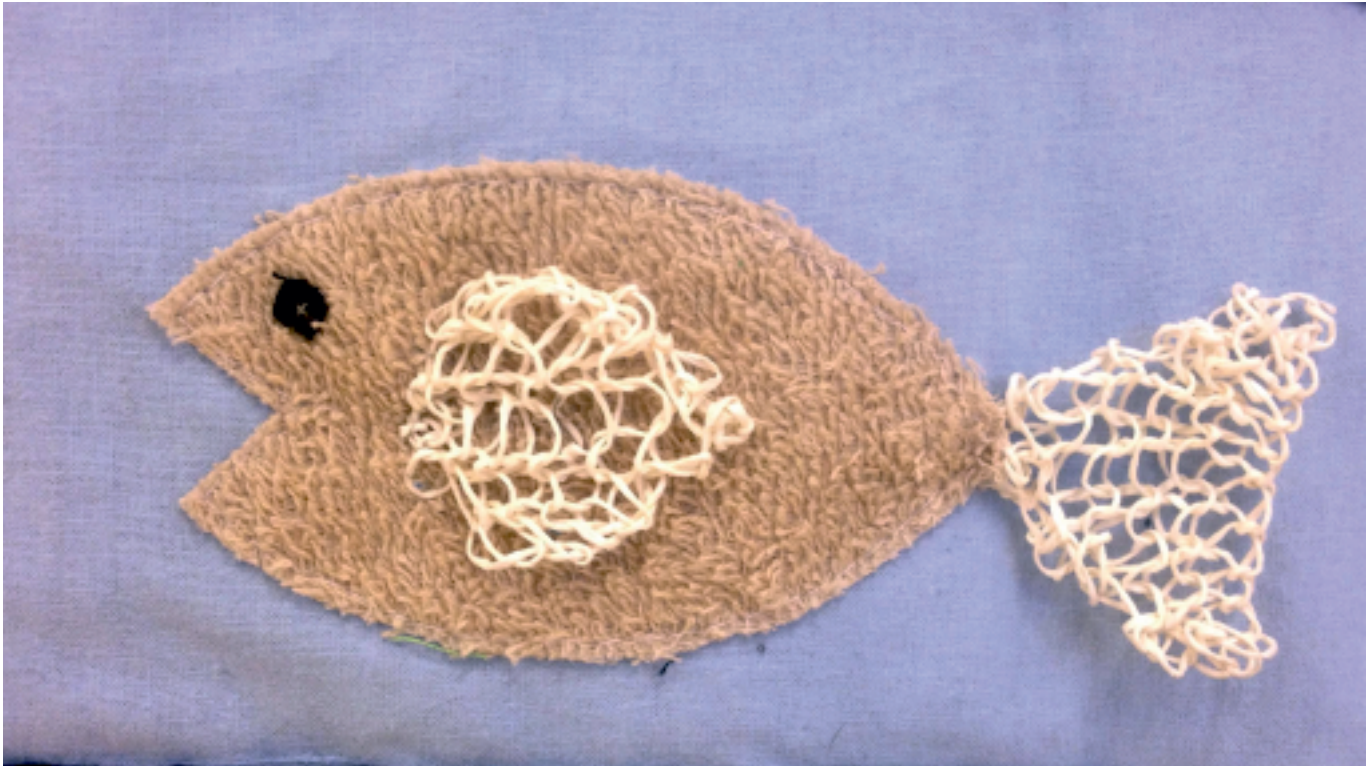
Pernilla Björk, Larsmo

Sot, Tos och Ost

Blinda siamesiska trillingarna Sot, Tos och Ost lider av defekter från födseln. Ost är blind med tre ögon.
Sonja Snickars, Åbo

Torsten

Östersjöns smutsiga vatten har skadat min fisk Torsten. Hans ögon har tagit stor skada och gjort att han har blivit blind. Att vara en blind fisk är inte lätt. Han krockar ofta i saker och ting, och det skadar honom rejält. Nu är hans fjäll totalt förstörda och även fenorna har tagit stryk.

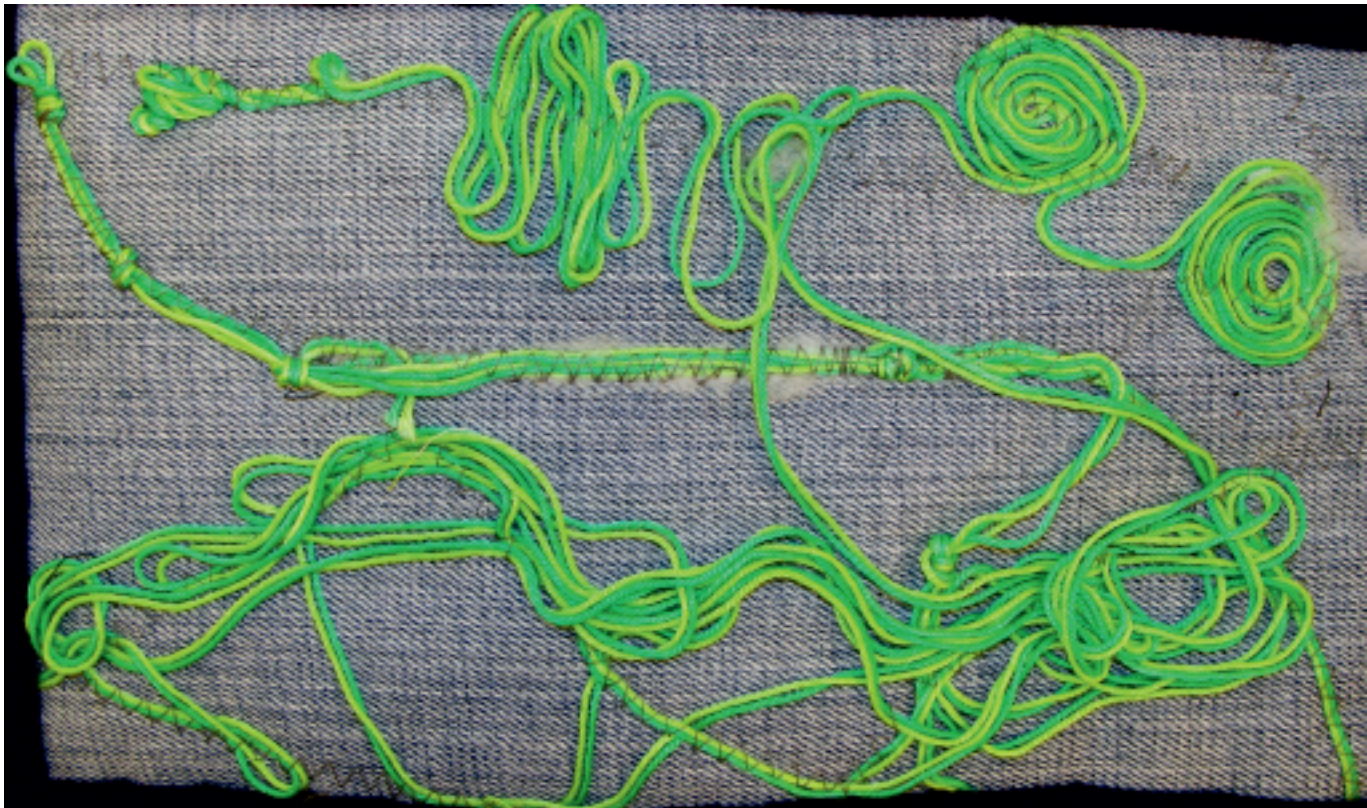
Malin Emet

Tatjana

Torsken Tatjana försöker hinna med alla dessa krav. Jobbet, familjen och kroppen. Tyvärr gav den senaste botoxinjektionen allergiska besvär så läpparna svällde upp.
Linda Båskman, Åland

Algblomning i Östersjön

Algblomning i Östersjön. Vackert men slemmigt. Är det någon som gömmer sig där under?
Linda Båskman, Åland

Planktonet Pjär

Planktonet Pjär har genom övergödningen av Östersjön växt till sig så till den milda grad att han skrämmer livet ur alla som kastar en blick åt hans håll.

Linda Båskman, Åland

Ett argt nässeldjur

Ett argt nässeldjur. Det har blivit för varmt i Östersjön, han har fått eksem på näsan.

Linda Båskman, Åland

10 Det filosofiska ihoplägget

Hur ska jag tänka när fisklandet ska sättas ihop? Ska jag gå efter färg, form, storlek, sjukdom? På vilket sätt skall jag sätta ihop dem så att ingen konstnär kommer att känna att deras fisk inte syns. För att råda bot på det, tänkte jag, placerar jag en fisk i varje hörn som jag själv har gjort. Men det kan kännas lite barnsligt. På något sätt. Alla kan inte vara i centrum jämt. Den fisk jag sätter i mitten kanske blir synonym med favorit. Det beror ju på hur betraktarna tänker. Eftersom jag omöjligtvis kan veta det så behöver jag inte fundera så fasligt på det i det här fallet.

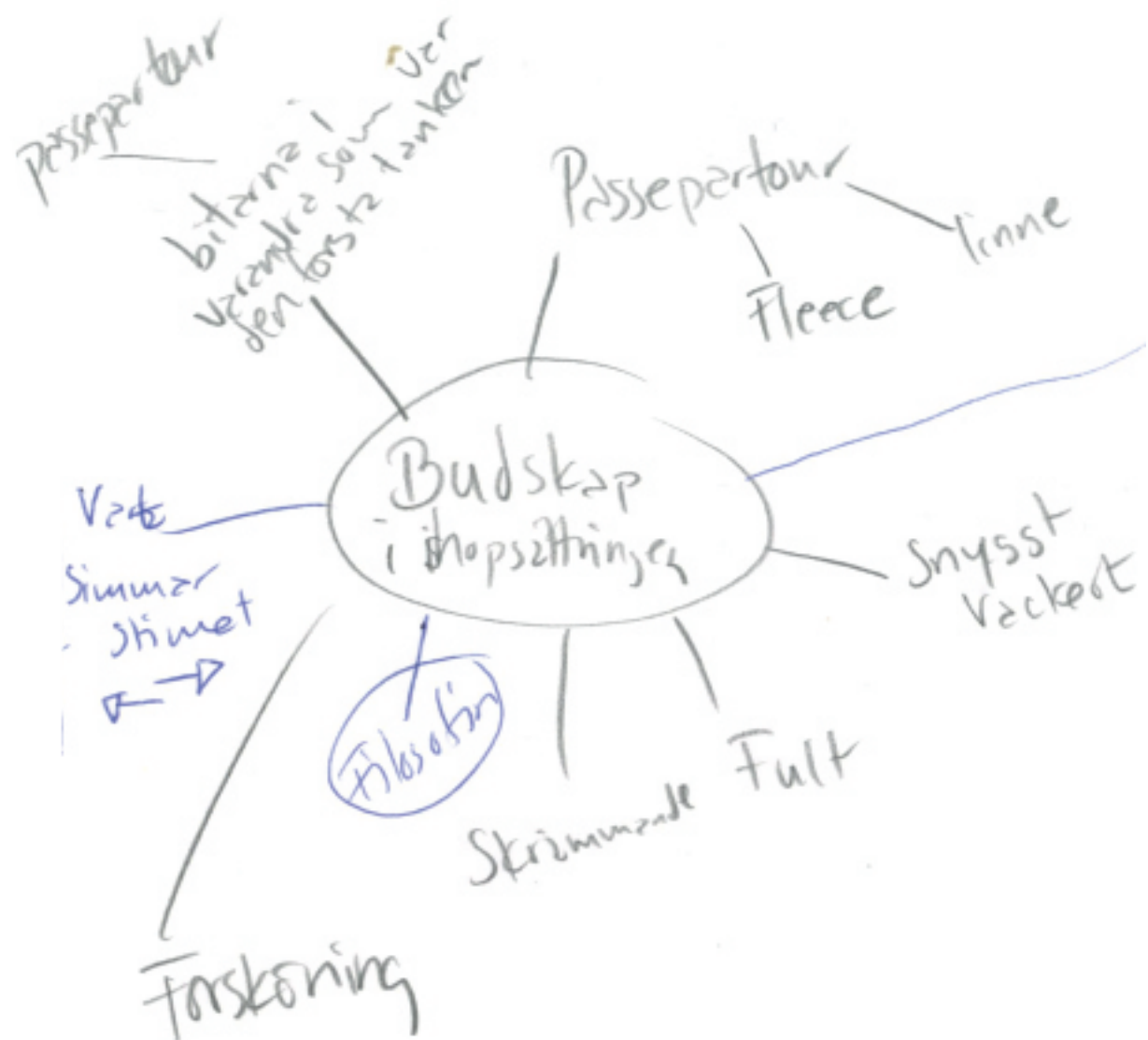
Givetvis har det kommit in bidrag som jag skulle kunna säga har slagit huvudet på spiken, men alla bidrag är ju lika värda.

Ska jag sätta ihop det prydligt eller oestetiskt? Skrämmande eller trivsamt?

Ska jag lita på mitt öga och placera dem färgmässigt vackert eller behändigt.

Fiskarna simmar åt olika håll. Spelar det någon roll åt vilket jag lägger dem? Vart är fiskarna på väg? Flyr de Östersjön? Borde de simma ur bilden? Skall jag ställa ut ett fiskland utan fiskar? Det vore ju faktiskt lite kul. Fast då missar man ju alla fantastiskt vackra och finurliga bidrag.

Bild 21 Mind map om "Budskap i ihopsättningen"

11 Det praktiska ihopläggget

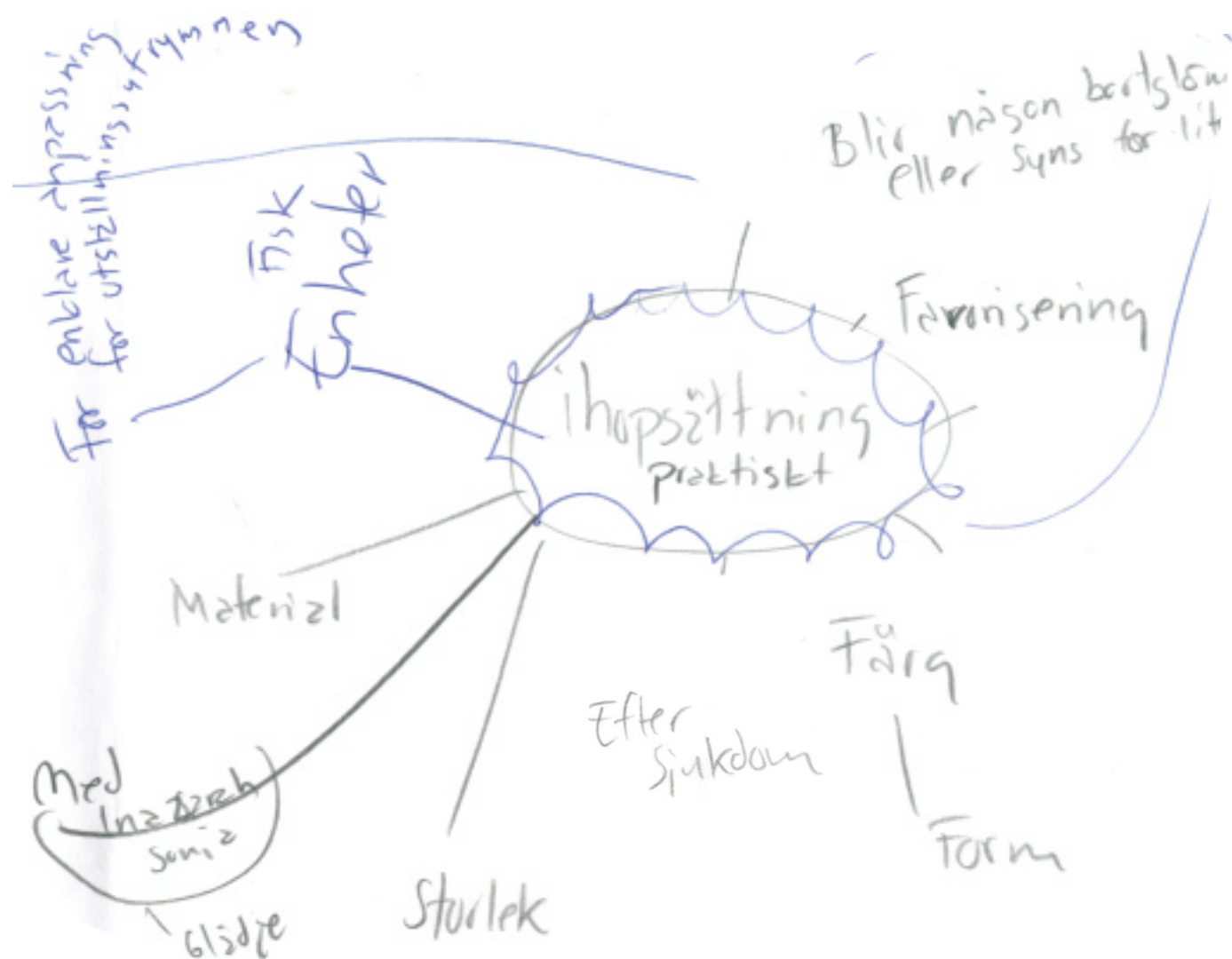
Jag bestämde att den textila bakgrunden på de inlämnade fiskarna(fiskbitar) skulle ha bestämda mått. Detta så att jag utan större problem skulle kunna sy ihop dem till en stor enhet.

Från början hade jag tänkt sy ihop alla fiskar till ett lapptäcke, men då jag hade placerat fiskbitarna bredvid varandra blev intrycket väldigt rörigt. Fiskarna krävde någon sorts gräns runt sig. Så man såg dem, en åt gången. Att lägga till passepartout gjorde också att hela konstverket såg större ut. Vilket var bra.

Men jag ville ha någon typ av finess för att ta isär konstverket i två eller tre delar ifall utställningsutrymmet kräver det. Eftersom deltagarna hade textila bakgrunder av olika kvalitéer, material och tyngd på fiskarna så behövdes en bakgrund att fästa fiskbitarna på. Sedan för att få en fin inramning sydde jag på en passepartout.

Fördelar med en Passepartout: Det blir mer styrsel på enheterna. Det blir mindre rörigt för ögat. De enskilda fiskarna syns bättre. Det döljer sömmar och ramar in alla fiskar på ett trevligt sätt.

Bild 22 Mind map om "ihopättning praktiskt"

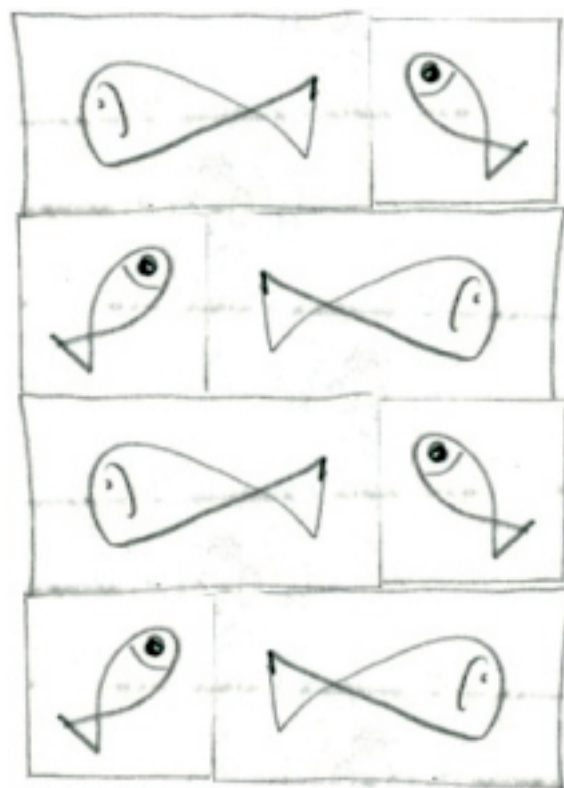
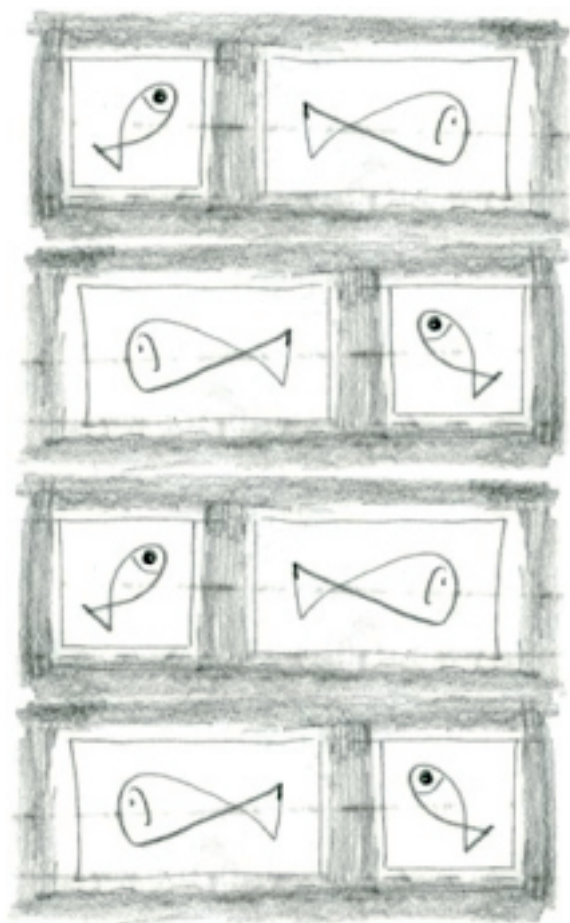

Bild 23 Fiskar med passepartout
Bild 24 Fiskar utan passepartout

Bild 25 Skiss på en enhet

Ful filt

Fastträck lade
fiskbitar (bidrag)

En mörk passepartout i svart eller mörkblå tyckte jag skulle samla ihop fiskbitarna på ett behagligt sätt.

Materialet på passepartout tänkte jag först skulle vara i svart fleece. Eftersom det skulle ge ett djup i konstverket. En enhetlig färg som binder ihop alla olika fiskbitar. Frågan blev, var jag skulle få tag i svart fleece. Att köpa nytt tyckte jag var dumt eftersom jag eftersträvade och uppmanade till att återanvända. Ett alternativ var att gå på loppis och leta efter någon yllefilt som inte rispar. Sedan färga den svart. Kanske havet blir så stort att det inte räcker med en filt då kan det bli knepigt att hitta två likadana filter.

Under en promenad på Frälsningsarmén då de hade vinterrea såg jag en massa yllekappor. Halleluja. Jag kollade igenom sortimentet och funderade på hur många kappor jag kunde behöva. Jag valde en standard mörkblå som inte är helt omöjlig att hitta fler av även om

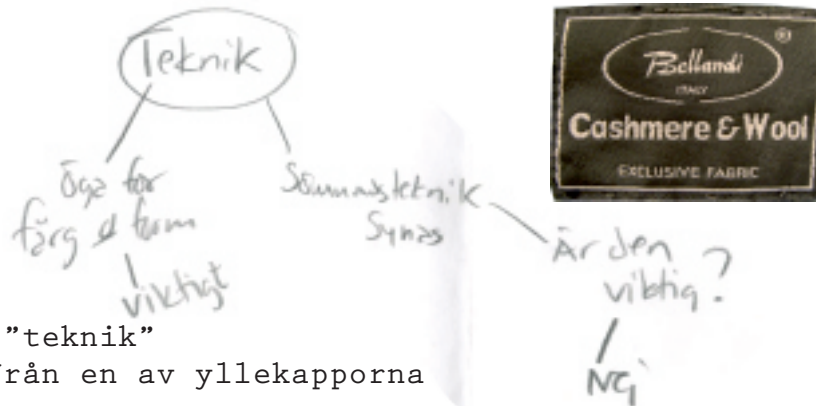

Bild 26 Mind map "teknik"

Bild 27 Etikett från en av yllekapporna

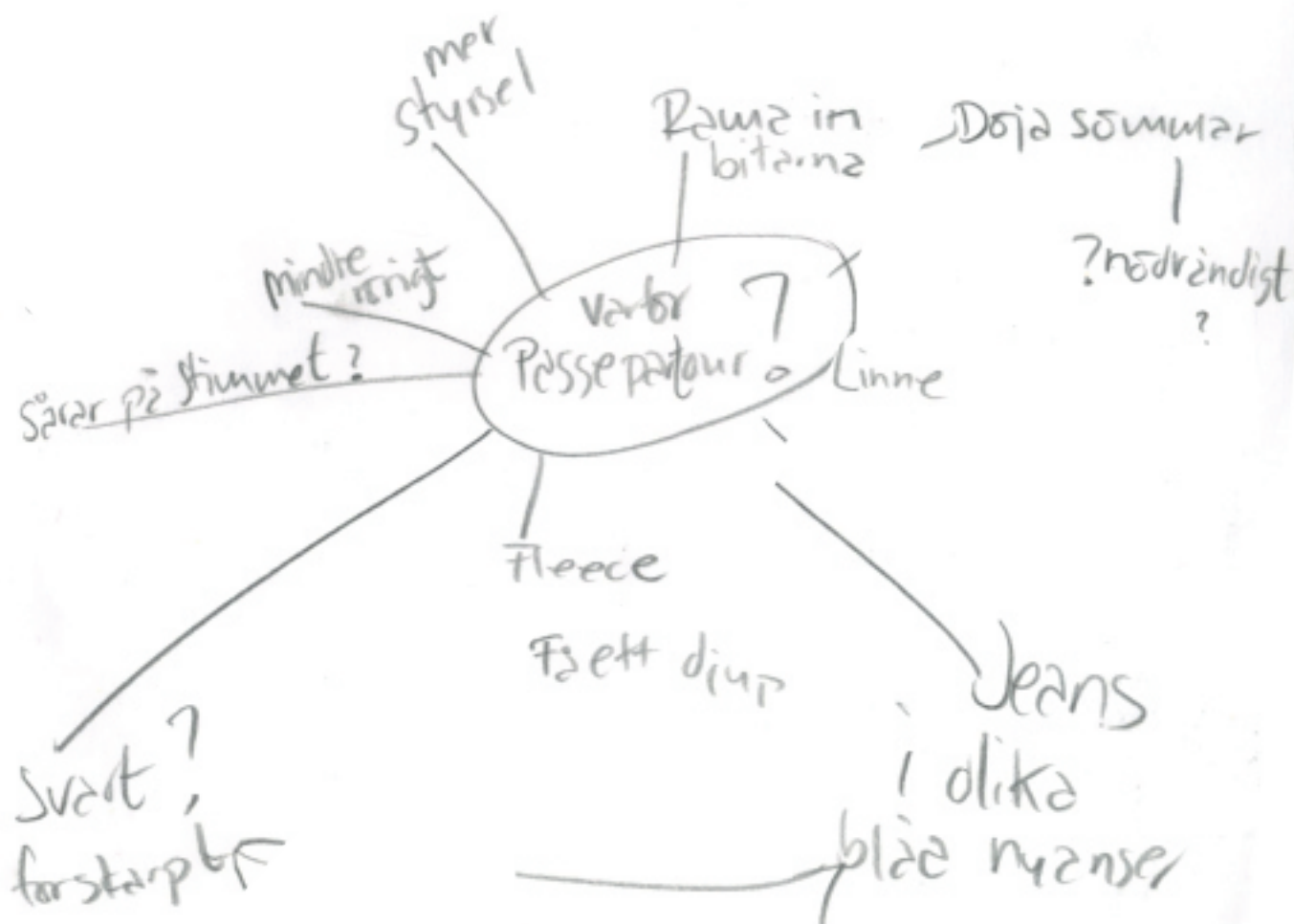

Bild 28 Mind map om "Varför passepartout?"

Frälsningsarmén inte hade fler än det två jag ville ha.

Jag sprättade upp mina två kappor och med en överblick av tygbitarna fick jag hopp om att det nog skulle räcka till alla fem enheter.

Fiskarna måste sorteras efter något bestämde jag. Färg är det man tänker mest på. Det är också det man ser när man betraktar konstverket.

Det blev 5 enheter. Arbetsnamn enligt följande: De rosa, De gröna, De mönstrade, De blå och Jeansen. De blev senare döpta till namn på kryddor som passar till fisk.

Den mönstrade enheten är döpt till Ingefära, den rosa till Fänkål,

Jeansenheten till Anis, den gröna till Saffran och

den blåa enheten är döpt till Kummin.

Den rosa enheten har en fiskbit med ljusrosa bakgrund. En har en knallrosa fisk på jeansbakgrund. En silveraktig typ på glitterlila bakgrund. Resten är ett sammelsurium av något som drar mot rosa. Men de trivs bra ihop.

De gröna är en samling gröna fiskar eller gröna bakgrunder. De mönstrade fick bli en enhet då

Bild 29 Fundering

Navistisk kubism

Gröna Enheten

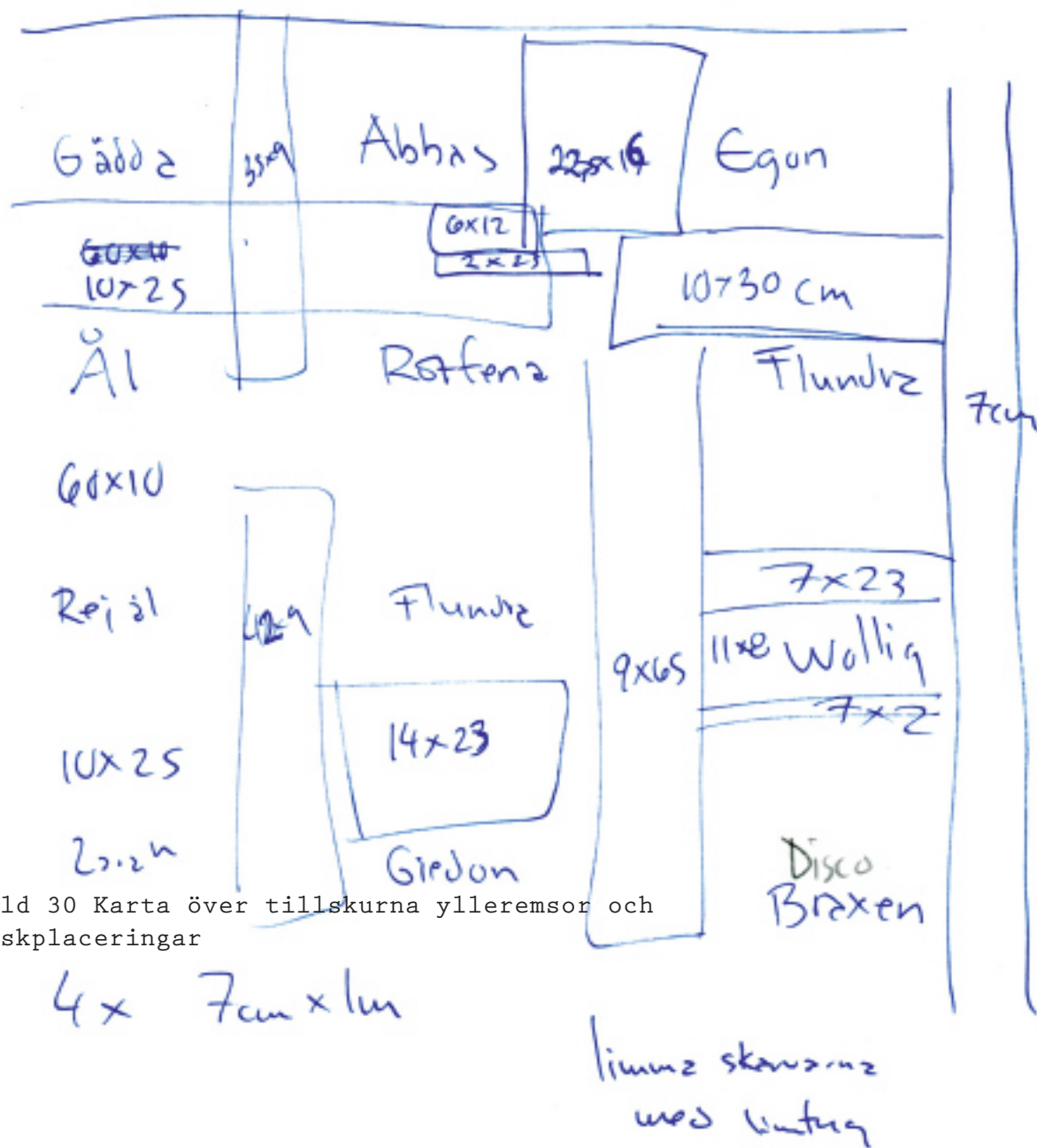

Bild 30 Karta över tillskurna ylleremсор och fiskplaceringar

de hade flerfärgade och mönstrade bakgrunder. De blå, ja där var det mest blått, och när det kom till Jeansen så kunde man kanske räkna ut att den skulle bestå mest av jeans, men så var det inte. Endast tre bakgrunder består av jeans. De rosa har sex stycken. Lustigt. En grupp av fisk blir en enhet. Fem enheter som kantas av dragkedjor på alla sidor så man lätt kan dra ihop och isär beroende på tillställning. Enheterna är 1 gång 1 meter.

Jag valde att skära ut långa bitar av yllekapporna och lägga dem i ytterkant som en ram. Sedan skar jag lämpliga bitar och la dem kant mot kant och fyllde hela enheten. Fyra enheter innehöll 12 fiskar vardera. En enhet hade 13. Fiskbitarna träcklade jag fast på en ungefärlig position. Efter att ha fyllt en enhet med fiskar och yllebitar började jag sammanfoga alla yllebitar med limtyg. Till slut blev det en multipassepartout. Den lade jag över fiskenheten och såg till att alla sömsmånskanter täcktes. Sedan sydde jag fast passepartouten med små stygn.

Vad är en passepartour?

Passepartout betyder "går/passerar överallt" på franska. Består av kartong med ett eller flera hål i. I det här fallet består passepartouren av ylle.

Källa <http://sv.wikipedia.org/wiki/Passepartout> 27.3.2012

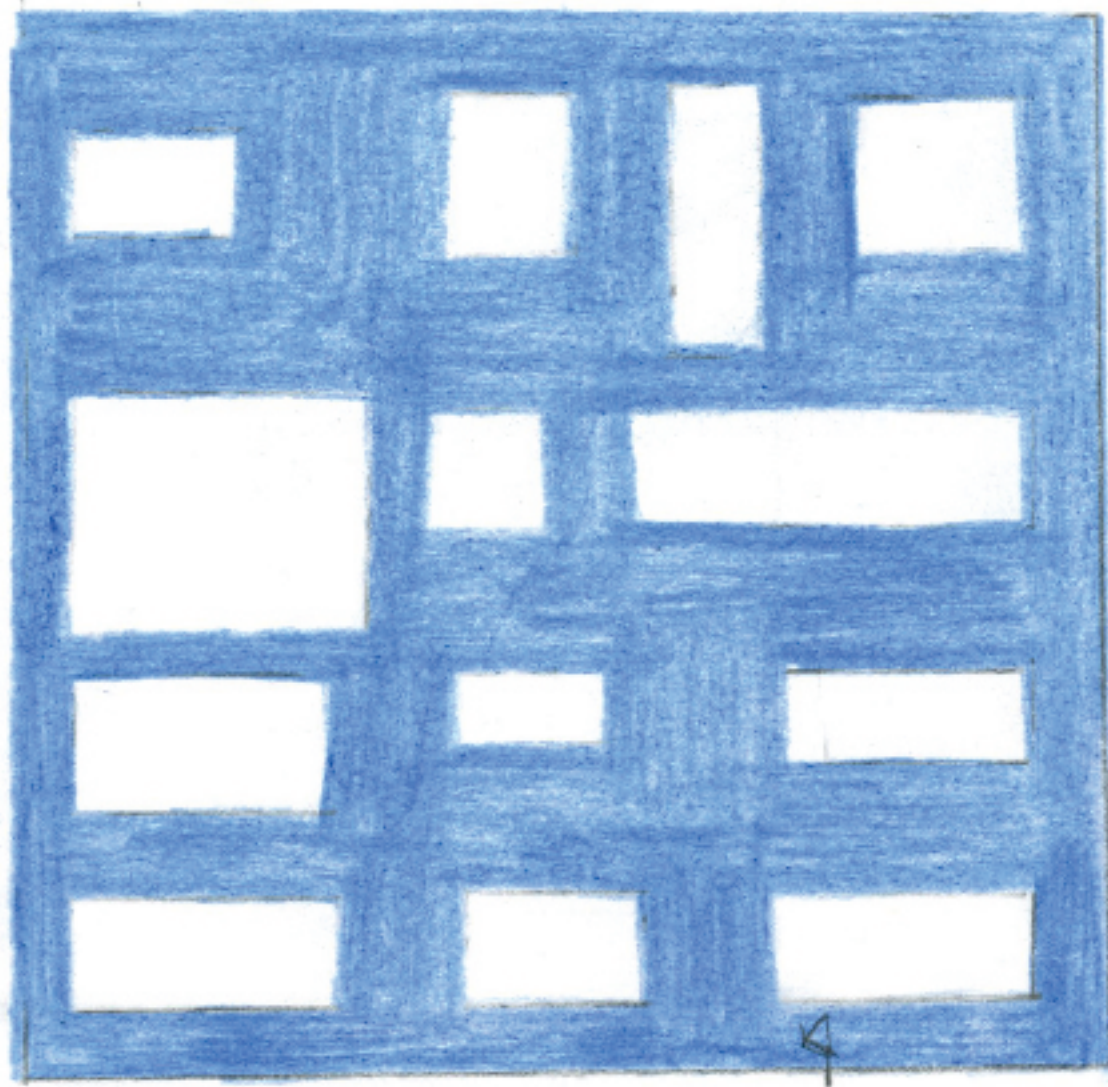

Bild 31 En massa yllebitar som limmas ihop blir
en multipassepartout

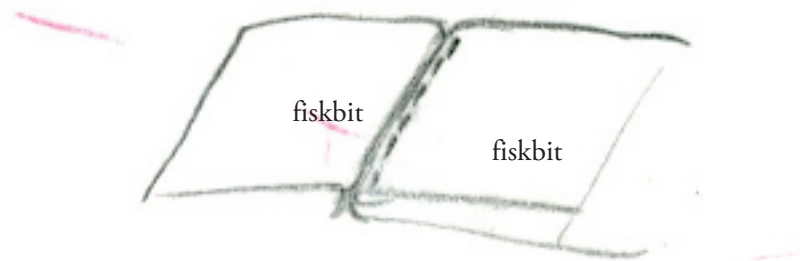

Bild 32 Skiss på sömnad då fiskbitarna sys ihop i varandra

Bild 33 Snittbild på sömnad med passepartout

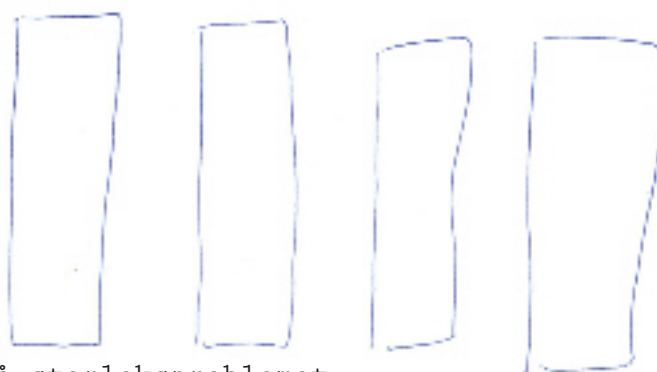
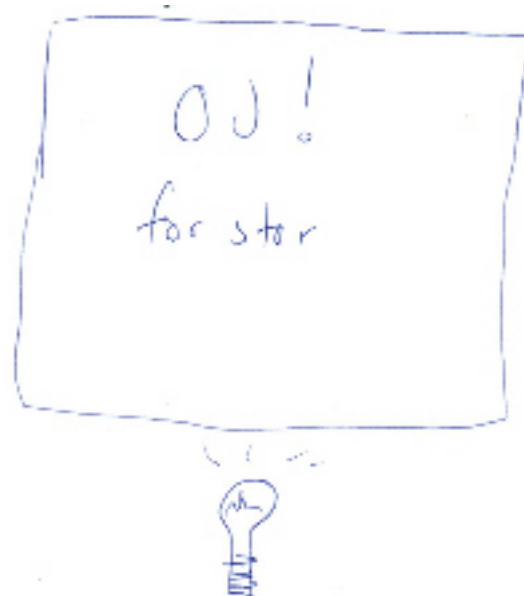

Bild 34 Lösning på storleksproblemet

Fänkål

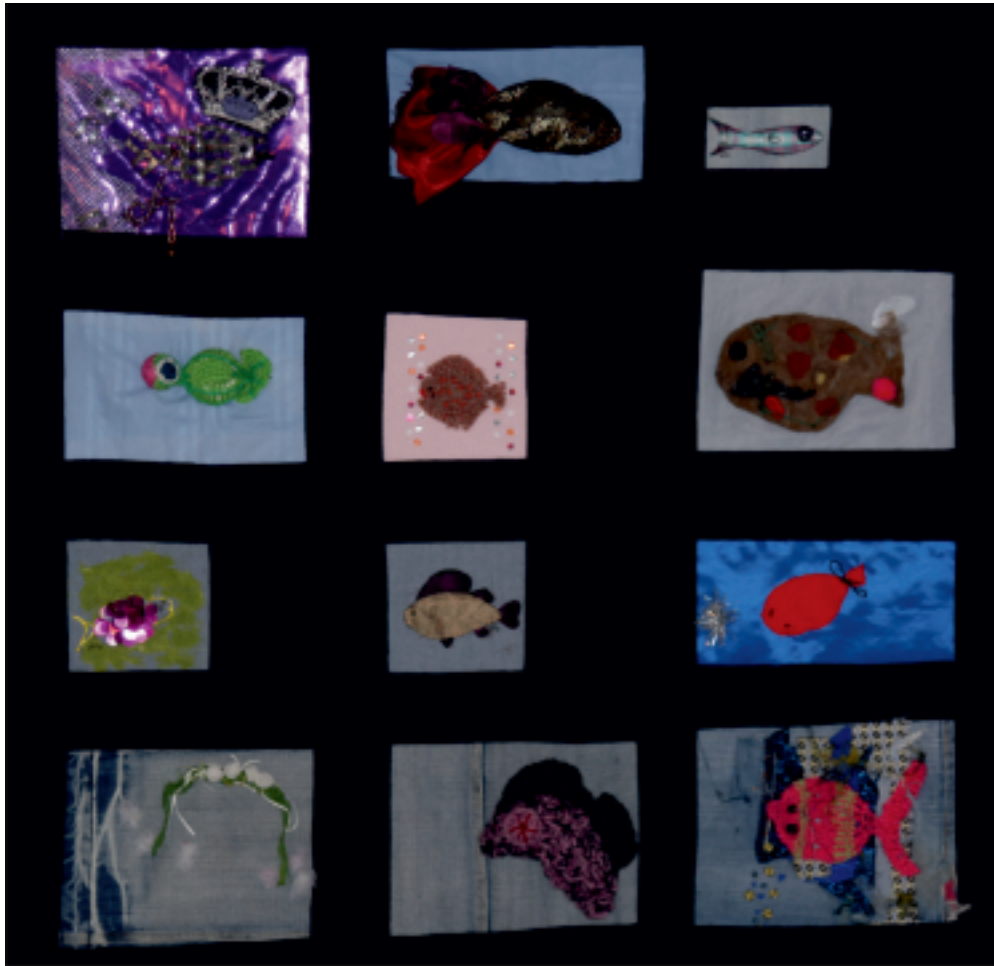

Bild 35 enhet Fänkål

Ingefära

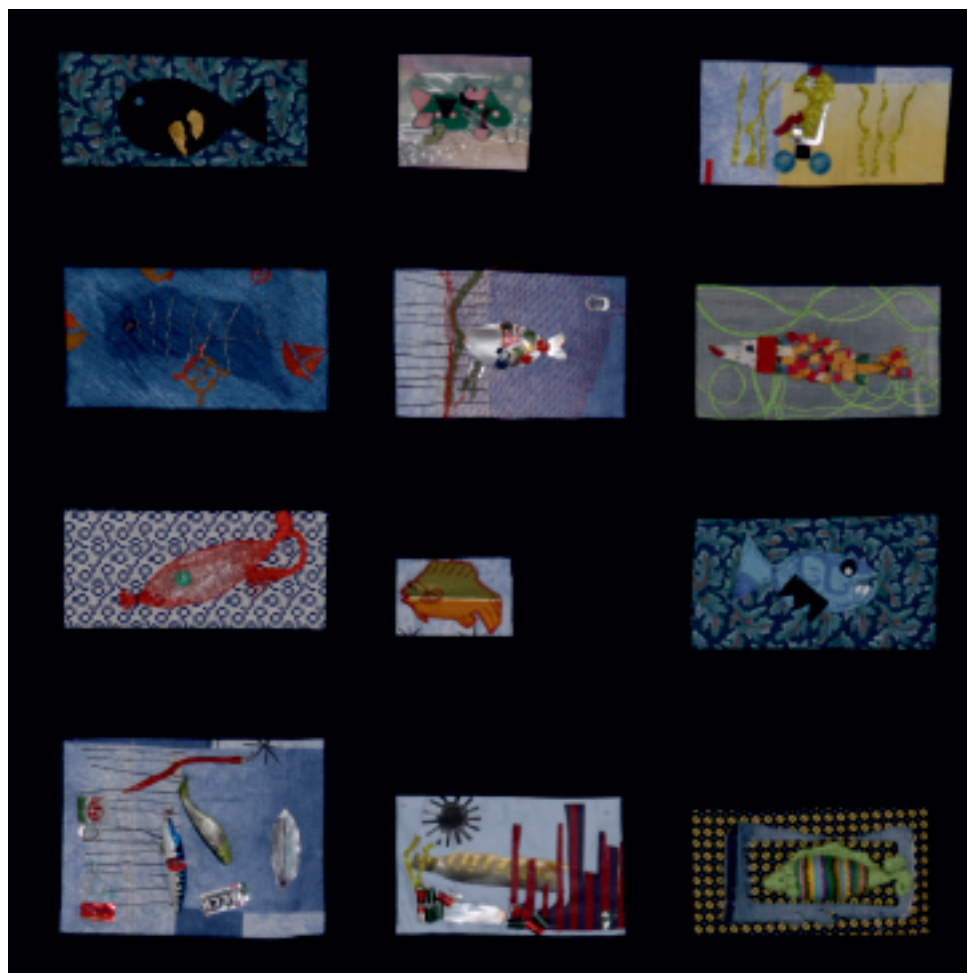

Bild 36 enhet Ingefära

Saffran

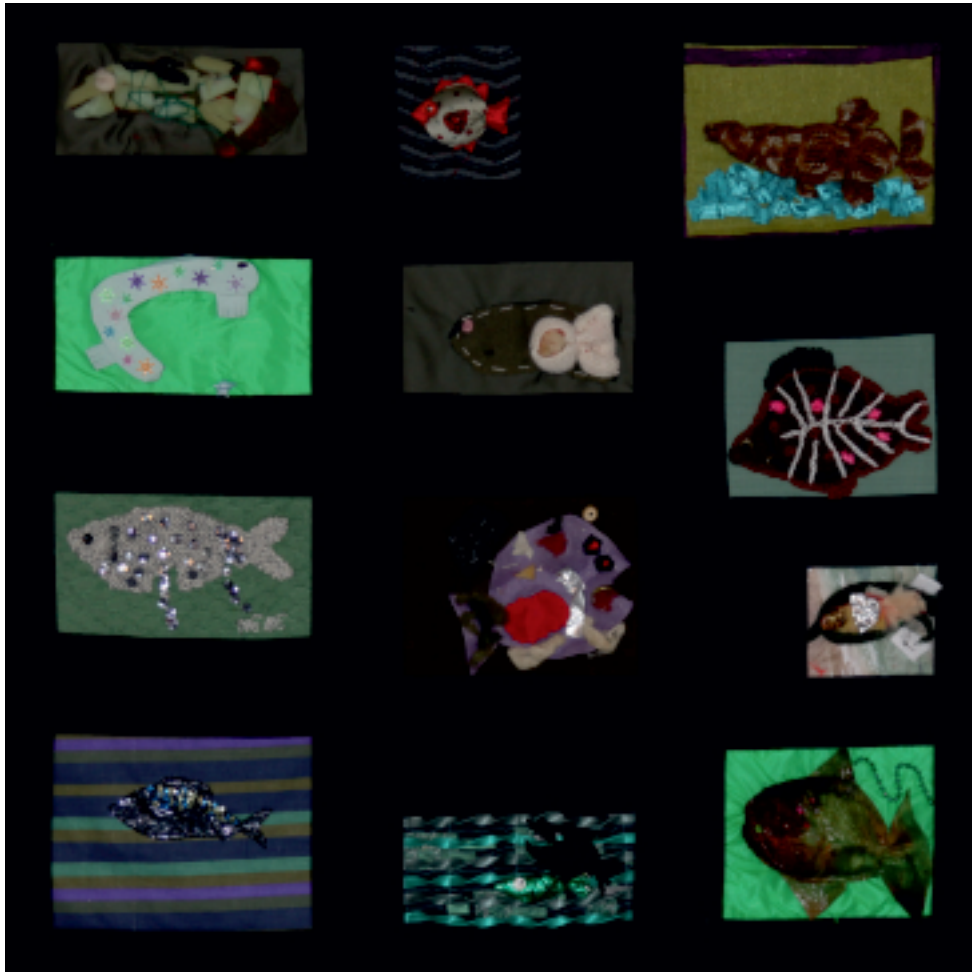

Bild 37 enhet Saffran

Kummin

Bild 38 enhet Kummin

Anis

Bild 39 enhet Anis

Bild 40 Dragkedjor i alla kanter

12 Det praktiska upphänget

Då fisklandet med dess enheter väger några kilo kan det inte alla gånger hänga från ett innertak. Och eftersom det är flexibelt genom att man kan ha dem stå skilt eller ihop så behövs det en upphängningsställning. Den kommer att användas på de ställen där man kommer att ha fisklandet ståendes på golvet.

Fiskenheterna har hållor på baksidan som med hjälp av en ribba kan hakas på ställningen. Hur ställningen kommer att tillverkas behandlas inte i detta examensarbete.

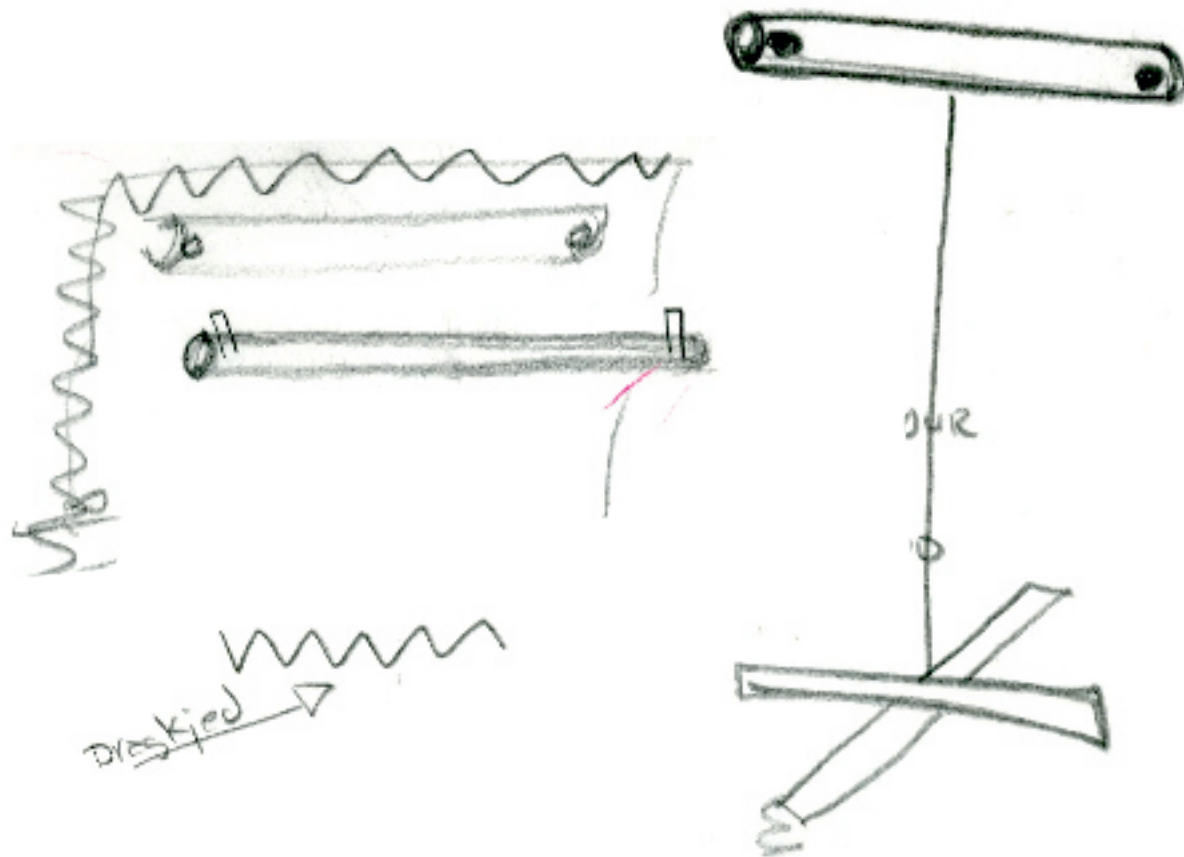

Bild 41 Skiss på baksidan av en enhet

Bild 42 Skiss på ställning som står på golvet som man kan haka en enhet på

13 Återanvänt

Anpassa sig, ta det man får, ta det som finns. Tänka om.

Då jag valt att jobba med återanvänt material, så har jag fått tänka om några gånger. Den filtbakgrund som fiskbitarna sitter på var ganska ful. Som tur var behövdes det ett mindre elastiskt tyg på enheterna också. Jag fick tag på ett grönt lakan och ett flerfärgat, mest grönt, påslakan. De använde jag som extra stöd samt att dölja den fula filtbakgrunden.

Passepartouten som gjordes av två yllekappor från Frälsningsarmen var väldigt lätta att jobba med. Ylle har ju den trevliga egenskapen att man lätt kan ändra form med ånga. Vilket senare skulle bli en nackdel då jag under arbetets gång flyttade runt på enheterna. Det blev vågigt. Till utställningarna måste ett ångstrykjärn medtagas. Ylle samlar gärna på sig ludd och andra smulor. Det var ett evigt avborstande, men det är ju så yllen är.

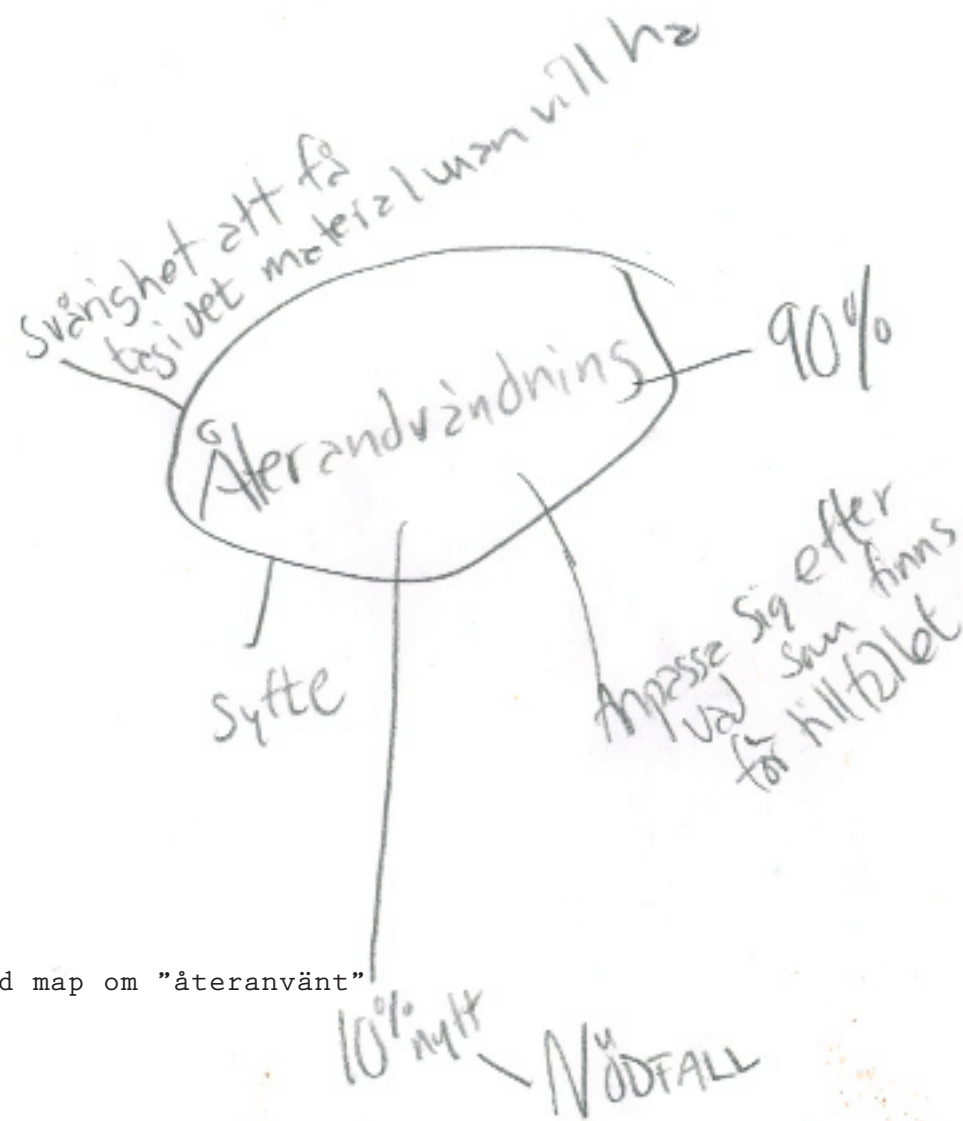

Bild 43 Mind map om "återanvänt"

14 Så här kommer projektet SvenskFiskland att fungera

Som jag tidigare har berättat så har fiskarna strömmat in. Det är dags för dem att ställas ut. Alla ska få möjlighet att se det fantastiska textila konstverket vi har skapat.

Fisklandet består av fem enheter. De fem enheterna tillsammans heter Fiskland. Varje enhet har 12 eller 13 bidrag. Jag har döpt bidragen till fiskbitar.

I dagsläget är fyra platser bokade. Den första plasten är Bennäs bibliotek. Där kommer det vara utställning mellan 10 april och 27 april. Vernissage den 10 april. Då klass 9 i Sursiks skola har deltagit med fiskar så vill jag ställa ut där. Så klart.

Mariehamns Stadsbibliotek har utställningen två veckor från 21 maj. Jag ville välja ett ställe på Åland att ställa ut. Där det är enkelt att visa det och att nå ut till många. Jag ställer ut på Åland därför att det är ålänningar som deltagit i projektet och för att jag kommer från Åland. Åland

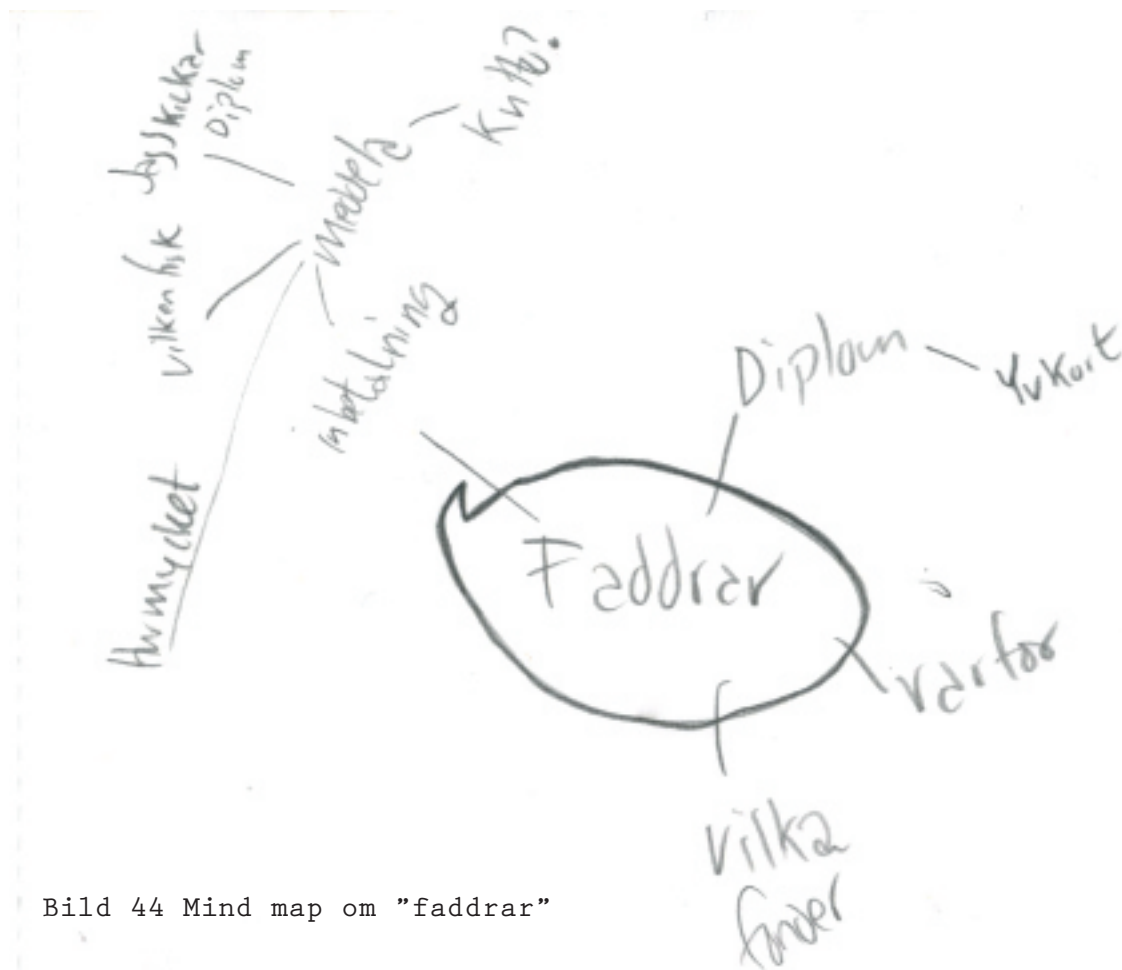

Bild 44 Mind map om "faddrar"

ligger också som bekant i Östersjön.

SvenskFiskland som är mitt examensarbete kommer att ställas ut i Galleri Campus i Åbo 8 maj till 18 maj. Där ställer jag ut så att handledare och granskare skall kunna bedöma det.

Utställningen i Galleri Campus går in i den på Stadsbiblioteket i Mariehamn. Då kommer jag behöva ersätta Fisklandet i Åbo för några dagar. Det kommer jag att göra med fotografier, affischer eller bildspel.

Mariehamns Stadsbibliotek har utställningen två veckor från 21 maj.

Den fjärde utställningen blir i Ingå. Klass 3-4 från Västankvarns skola har deltagit. I dagsläget har jag inte hittat en lämplig lokal ännu.

Målet med utställningarna är att visa vad vi har gjort, men också att väcka tankar, inspirera och skapa diskussion. Det kommer att finnas en förteckning över konstnärerna och deras sjuka fiskar. Det kommer att finnas tips på hur man genom enkla handlingar kan göra Östersjön till ett bättre ställe. Hur man blir fadder, samt kontaktuppgifter till mig och till min blogg där det finns mer information om Östersjön, som inte behandlas i detta examensarbete.

Hur blir man fadder? Se bilaga broschyr.

15 Feedback från deltagarna

Feedbacken av de som deltagit, eller hört talas om projektet, har verkligen varit viktig för mig. Det har ännu en gång visat att det här projektet är viktigt.

På den ena skolan som deltagit började de tillverkningen med att tala om Östersjön, nedsmutsning av hav, överdrivet fiske och annat som förstör fiskarnas hem, havet. De har integrerat handarbete, bildkonst, miljö och natur då de har haft möjlighet att vara lite flexibla. De letade material från förråd och skåp och höll i tanken att materialet skulle vara återanvänt. Barnen fick jobba i par och övade på samarbete. De hade lite svårt att komma igång, men när de väl gjorde det hade de tusen idéer. Några hade visioner att göra större fiskar än de givna måtten och helst hade de velat göra flundra eller gädda eftersom de är störst. Men det lottades ut, två fiskar av varje storlek.

I den andra skolan hade de diskuterat miljö och Östersjön på biologilektionerna. Eleverna hade nu handarbete som tillval och tyckte det var roligt då det inte fanns något rätt eller fel vid tillverkningsmomentet. I den om återanvändning uppskattades.

Ett av bidragen består av gamla drag och lite metallskrot, det symboliserar nedskräpning av Östersjön. Det var det första deltagaren tänkte på då projektet presenterades.

En deltagare tyckte det var roligt att pyssla så det blev tre stycken fiskar. Materialet som fanns

tillgängligt bestämde vilken sjukdom fisken hade. Att det inte var något tvång på perfekta sömmar och dylikt på handarbetet så kändes det roligt och enkelt att handarbete. Att fisken sedan skulle vara sjuk gjorde att den inte behövde se ”snygg” ut.

Fiffigt att engagera folk. Bra miljöengagemang. Mångfald när man bjuder in alla möjliga. Bra med historierna till. Publikfriande.

Intressant projekt. Kommer det att gå? Gödda. Ordvitsen kom först.

En som inte deltog men skrev på min blogg som hon hade hittat genom Marthaföreningen:
”Det här är bland det läkraste jag hört om på länge! Kanske t o m jag skall plocka fram mina lapplådor. WOW! Vilket härligt projekt!”

En annan som verkligen ville vara med tyckte det var ett ypperligt tillfälle att bidra till bekämpning av miljöförstöringen i Östersjöområdet. En bonus att eventuellt få en fadder till sin fisk man själv har gjort. Det skulle vara riktigt roligt.

Källförteckning

Ander, G. (2010). *Bomull. En solkig historia*. Stockholm: Ordfront

Carlström, C. (2002). *Världen i din ficka- fattiga sömmerskor och rika företag*. Stockholm: Federativs Förlag

Edman, S. (2010). *Planeten Havet*. Värnamo: Fälth & Hässler

Natur och Miljö r.f (2007). *Natur och Miljös och Luonto-Liittos Östersjöguide*
Frenckellska Tryckeri Ab 2007

Passepartout

<http://sv.wikipedia.org/wiki/Passepartout> (hämtat: 27.3.2012).

<http://korsnas.hembygd.fi/korsnastrojan/> (hämtad 3.4.2010).

Naturskyddsföreningen

<http://www.naturskyddsforeningen.se/natur-och-miljo/miljogifter/radda-mannen/miljogifter-i-fisk/> (hämtad 3.4.2010).

Bilder

Edman, S. (2010). *Planeten Havet*. Värnamo: Fälth & Hässler

Bildförteckning

Om ej annat angivits är bilder och illustrationer gjorda av mig.

- Bild 1 En sjukjournal från Västankvarn, Ingå
- Bild 2 Slöskissen
- Bild 3 En idé om hur SvenskFiskland kunde se ut
- Bild 4 Skiss på hur det kan se ut på utställningen
- Bild 5 Möteskiss från första mötet. Ina Nylund och Linda Båskman
- Bild 6 Möteskiss från första mötet. Ina Nylund och Linda Båskman
- Bild 7 Mind map om "varför gör jag SvenskFiskland"
- Bild 8 Aralsjön från satellit 1985 Källa Internet
(hämtat: 27.3.2012) <http://sv.wikipedia.org/wiki/Aralsjön>)
- Bild 9 Aralsjön augusti 2009. Strandlinjen år 1960 inritad som
jämförelse Källa Internet (hämtat:
<http://sv.wikipedia.org/wiki/Aralsjön>)
- Bild 10 Containerfartyg Otello, fotograf Philip Plisson
- Bild 11 Oljeutsläpp i Kertjsundet, fotograf Gleb
Garanich/Reuters/Scanpix
- Bild 12 Tarja Halonen (illustratör Sonja Snickars) & Julgäddan,
- Bild 13 Anders Wiklöf & Östersjöfonden, illustratör Sonja Snickars
- Bild 14 Mind map om "För vem skriver jag"
- Bild 15 Mindmap om "Inbjudning"
- Bild 16 "Inbjudan att delta i SvenskFiskland"
- Bild 17 Mind map om "Anvisningar"
- Bild 18 "Anvisningar för SvenskFiskland"
- Bild 19 Brev från Republikens presidents specialmedarbetare
- Bild 20 Sjukjournal från Västankvarn, Ingå
- Bild 21 Mind map om "Budskap i ihopsättningen"

Bild 22 Mind map om "ihopättning praktiskt"
Bild 23 Fiskar med passepartout
Bild 24 Fiskar utan passepartout
Bild 25 Skiss på en enhet
Bild 26 Mind map "teknik"
Bild 27 Etikett från en av yllekapporna
Bild 28 Mind map om "Varför passepartout?"
Bild 29 Fundering
Bild 30 Karta över tillskurna ylleremsor och fiskplaceringar
Bild 31 En massa yllebitar som limmas ihop blir en
multipassepartout
Bild 32 Skiss på sömnad då fiskbitarna sys ihop i varandra
Bild 33 Snittbild på sömnad med passepartout
Bild 34 Lösning på storleksproblemet
Bild 35 enhet Fänkål
Bild 36 enhet Ingefära
Bild 37 enhet Saffran
Bild 38 enhet Kummin
Bild 39 enhet Anis
Bild 40 Dragkedjor i alla kanter
Bild 41 Skiss på baksidan av en enhet
Bild 42 Skiss på ställning som står på golvet som man kan haka en
enhet på
Bild 43 Mind map om "återanvänt"
Bild 44 Mind map om "faddrar"

Tack

Ina Nylund för att du och jag en gång satt och drack kaffe. För sömnadstips och itsupport.

Sonja Snickars för illustrationer och tråckelsömnad.

Zarah Holmberg för tråckelsömnad och idébollande.

Östersjöfonden för ekonomiskt bidrag.

